

Distansavtal

För information enligt distans- och hemförsäljningslagen (2005:59), se Information om SEB och dess värdepapperstjänster.

Fullmakt

Jag ger banken fullmakt att förfoga över mina tillgångar på Pensionssparkontot för betalning av avkastningsskatt enligt lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionssparmedel.

Meddelanden till kund

Jag är medveten om och samtycker till att meddelanden med anledning av detta avtal, tillhandahålls via Internetbanken eller genom e-post till den e-postadress som jag har uppgivit eller via annan elektronisk kommunikation, se Allmänna villkor Individuellt pensionssparande, punkt 14.

Försäkran

Jag försäkrar härmed att till banken lämnade uppgifter av betydelse för beskattning, rapportering, meddelanden, tillämpning av lagregler om uppgiftsskyldighet m.m. är riktiga och förbinder mig att utan dröjsmål till banken skriftligen anmäla förändringar i detta avseende, t.ex. flyttning utomlands samt namn- och adressändring, telefonnummer, medborgarskap och e-postadress.

Jag bekräftar även att jag godkänt Allmänna villkor för Individuellt pensionssparande och bankens Riktlinjer för utförande av order, vilka jag tagit del av i deras nu gällande lydelse, och ger härmed banken ovanstående uppdrag.

Jag bekräftar vidare att jag tagit del av Information om SEB och dess värdepapperstjänster.

Allmänna villkor

Individuellt pensionssparande

Gäller fr.o.m. 2023-01-10

1. Pensionssparavtalet

Parter: Parter är pensionsspararen och Skandinaviska Enskilda Banken AB (publ), nedan kallad banken.

Tillämpliga villkor och lagar: För pensionssparavtalet gäller vad som anges i blanketten "Avtal Individuellt pensionssparande", dessa allmänna villkor, de särskilda villkor som gäller för vald sparform, lagen om Individuellt pensionssparande samt vad som anges i svensk allmän lag i övrigt.

Rätt att öppna pensionssparkonto: Ett pensionssparkonto kan öppnas endast av en fysisk person.

Spartid: Spartiden motsvarar tiden från den dag då pensionssparkontot öppnas fram till dess utbetalning från pensionssparkontot ska ske till pensionsspararen (jfr punkt 11 nedan).

Ändring av avtalsvillkoren: Banken förbehåller sig rätten att ändra dessa allmänna villkor samt de särskilda villkoren som gäller för respektive sparform. Ändring av dessa allmänna villkor samt de särskilda villkor som gäller för vald sparform ska ha verkan gentemot kontoinnehavaren två månader efter det att kontoinnehavaren enligt punkten 15 ska anses ha mottagit meddelande om ändringen. De allmänna och särskilda villkoren finns på bankens kontor eller hålls tillgängliga för kontoinnehavaren på sätt som banken meddelar.

Automatisk överföring: Om pengar saknas på kontot vid överföringstillfället, utför banken ingen överföring och aviserar inte om detta. Överföringsuppdraget gäller till dess att det skriftligen återkallas hos banken.

Rätt för banken att avsluta pensionssparkontot när medel saknas: Om någon inbetalning till pensionssparkontot inte skett eller om någon automatisk överföring inte varit möjlig att genomföra inom tre månader, från det att pensionssparkontot öppnades, och det därmed saknas tillgångar på pensionssparkontot, har banken rätt att - utan att dessförinnan meddela kontoinnehavaren - avsluta pensionssparkontot.

Redovisning: Kontoinnehavaren får kvartalsvis redovisning avseende pensionssparkontot innehållande bl.a. följande, såvida inte en sådan översikt har tillhandahållits i något annat regelbundet utdrag:

- pensionssparkontots ingående och utgående värde och sparmedlens placering.

Kontoinnehavaren får vidare årligen skriftlig redovisning avseende pensionssparkontot enligt följande.

- pensionssparkontots ingående och utgående värde och sparmedlens placering,
- under året gjorda köp, inlösen/försäljningar och andra omplaceringar,
- under året inbetalda och utbetalda medel,
- under året uppburna räntor och utdelningar,
- under året erlagda avgifter samt,
- under året erlagd skatt.

På grundval av sparformens art har banken placerat kontoinnehavaren i kategorin icke-professionell kund. Närmare information om kundkategorisering kan erhållas från banken.

2. Sparformer och fördelning av placeringarna

Godkända sparformer: De sparformer som enligt lag får förvaras på ett pensionssparkonto:

- inlåning i svensk valuta,
- andelar i värdepappersfond och specialfond, inklusive i utländskt fondföretag som är underkastat lagstiftning eller annan offentlig reglering som väsentligen stämmer överens med den som gäller för värdepappersfonder eller specialfonder i Sverige (nedan kallade fonder), samt
- andra fondpapper som är upptagna till handel på en reglerad marknad inom EES eller på en motsvarande marknad utanför EES.

Banken har rätt att vid var tidpunkt avgöra vilka sparformer som banken tillhandahåller samt vilken form av inlåning, fonder eller andra fondpapper som banken tillhandahåller inom respektive sparform (godkända sparformer). Banken publicerar på sin hemsida eller på annat sätt information om vid var tid godkända sparformer. På kontoinnehavarens begäran ska banken även tillhandahålla sådan information direkt till kontoinnehavaren.

Det åligger kontoinnehavaren att vid var tid hålla sig uppdaterad om vilka tillgångar som är tillåtna att förvara på pensionssparkontot. Ändring som innebär en begränsning av vad som är godkänd sparform ska dock meddelas kontoinnehavaren inom rimlig tid.

Inlåning: Inlåning insättes för pensionsspararens räkning på pensionssparkontot. Detta gäller även andra likvida medel som vid var tid kan finnas på pensionssparkontot.

Insättningsgaranti och investerarskydd: Tillgångar som är placerade i inlåningsmedel på pensionssparkontot omfattas inte av den statliga insättningsgarantin enligt lagen om insättningsgaranti. Lagen om investerarskydd gäller inte för tillgångar som omfattas av lagen om Individuellt pensionssparande.

Särskilda villkor: De särskilda villkor som gäller för respektive sparform framgår dels av "Särskilda villkor för Individuellt pensionssparande i inlåning", dels av "Särskilda villkor för Individuellt pensionssparande i andelar i fonder" samt dels av "Särskilda villkor för Individuellt pensionssparande i andra fondpapper såsom aktier m.m."

Om sparform upphör: Har placering skett i en sparform som banken upphör att tillhandahålla inom det Individuella pensionssparandet (d.v.s. som inte är en godkänd sparform), får banken omvandla sådana tillgångar till inlåningsmedel. Det innebär att banken, efter underrättelse till kontoinnehavaren för kontoinnehavarens räkning avyttrar de aktuella fondpapperen och sätter in likviden på pensionssparkontot. Försäljningen ska ske till ett pris som inte avviker från det gällande marknadsvärdet.

Placering/Omplacering: Banken placerar eller omplaceras - inom ramen för vad som anges ovan under Godkända sparformer tillgångarna på det sätt kontoinnehavaren bestämmer. Omplacering i sådana fondpapper som avses i punkt 2.C. ovan får inte göras innan kontoinnehavaren har undertecknat "Särskilda villkor för Individuellt pensionssparande i andra fondpapper såsom aktier m.m." och banken öppnat pensionssparkontot för sådant sparande. Om kontoinnehavaren lämnat anvisning beträffande fördelning mellan sparformerna eller om sådan anvisning inte kan följas, ska insättning placeras/kvarstå som inlåning.

Vem får omplacera? Det är pensionsspararen som har rätt att bestämma om omplacering av tillgångar på pensionssparkontot, om inte annat följer av vad som anges nedan i A-C.

- Om pensionsspararen har avlidit och det finns ett giltigt förmånstagarförordnande, övergår bestämmanderätten till inträdande förmånstagare. Om förmånstagarna har insatts i ordningsföljd, går bestämmanderätten över till den förmånstagare som är insatt i första hand eller - om denna förmånstagare avstår eller har avlidit - den förmånstagare som står närmast i tur enligt förordnandet.
- Om kontoinnehavaren har avlidit och det pågår läkarutredning med anledning av dödsfallet eller om den som gör anspråk på utbetalning från pensionssparkontot inte har styrkt sin rätt till beloppet, utförs ingen omplacering förrän den som gör anspråk på sparmedlen har styrkt sin rätt till beloppet.
- Om två eller flera kontoinnehavare finns, krävs enighet för att omplacering ska utföras.

Övrigt: Köp- och säljuppdrag avseende fondpapper följer de av banken vid var tid tillämpade Allmänna villkoren för handel med finansiella instrument eller motsvarande dokument.

Vid utförande av order för kontoinnehavarens räkning tillämpas bankens vid var tid gällande Riktlinjer för utförande av order eller motsvarande dokument.

3. Förmånstagarförordnande

Förmånstagare: Förmånstagare är den som tillgångarna på pensionssparkonto ska utbetalas till eller rätten till pensionssparavtalet ska övergå till, om pensionsspararen gjort ett förordnande om detta.

Vem kan vara förmånstagare? Förmånstagarförordnande får endast göras till förmån för pensionsspararens make, tidigare make, sambo, tidigare sambo, registrerade partner, tidigare registrerade partner och/eller barn i första led till någon av dessa personer samt barn i första led till pensionsspararen. Förmånstagarförordnande kan även göras till förmån för fosterbarn. Styvbarn respektive fosterbarn måste alltid namnges i förordnandet.

Vad kan förmånstagare göra? Förmånstagare har endast rätt

- att bestämma om omplacering av tillgångar på pensionssparkontot,
- att ta emot eller att avstå från utbetalningar från pensionssparkontot,
- att begära att pensionssparkontot delas upp mellan honom/henne och övriga förmånstagare, och
- att flytta samtliga tillgångar på pensionssparkontot till ett annat pensionsparinstitut.

4. Avgifter

Allmänt: För de tjänster som har samband med pensionssparkonto tar banken ut avgifter enligt de grunder som banken vid var tid tillämpar för konto av detta slag.

Banken får belasta pensionssparkontot med de avgifter som belöper på kontot. Till sådana avgifter hänförs, förutom avgifter för pensionsparkontot, även alla avgifter hänförliga till de tillgångar som pensionsparmedlen är placerade i, inklusive avgift för depå. Avgifter debiteras i svenska kronor.

Allmänna villkor Individuellt pensionssparande, forts..

Avgifter för pensionssparkontot tas, om inte annat meddelas, ut i efterskott vid utgången av varje kalenderår. Avgifter hänförliga till de tillgångar som pensionssparmedlen är placerade i tas ut löpande.

Finns inte inlåningsmedel i erforderlig utsträckning för att betala avgifter ankommer det på Kontoinnehavaren att senast fjorton bankdagar innan avgift ska erläggas, meddela banken vilka fondpapper som ska säljas för att täcka betalningen. Har banken inte fått sådant meddelande, ska banken avyttra pensionssparmedel i den ordning som anges under punkt 7 nedan för att täcka avgiften.

Upplysning om gällande avgifter för pensionssparkonto finns på bankens samtliga kontor samt i bifogad prislista och på www.seb.se.

Byte till annat pensionssparinstitut: Vid flyttning av pensionssparavtalet till ett annat pensionssparinstitut tas avgift ut enligt de grunder som banken vid var tid tillämpar.

5. Skatter

Allmänt: Banken får belasta pensionssparkontot med de skatter som belöper på kontot.

Finns inte inlåningsmedel i erforderlig utsträckning för att betala skatter ankommer det på kontoinnehavaren att senast fjorton bankdagar innan skatt ska erläggas, meddela banken vilka fondpapper som ska säljas för att täcka betalningen. Har banken inte fått sådant meddelande, ska banken avyttra pensionssparmedel i den ordningsföljd som anges under punkt 7 nedan för att täcka skatten.

Avkastningsskatt: Kontoinnehavare är skattskyldig till en årlig avkastningsskatt. Skatteunderlaget utgörs av värdet av de tillgångar som vid ingången av kalenderåret är hänförliga till pensionssparkontot. Banken är skyldig att ta ut medel ur tillgångarna på pensionssparkontot för betalning av avkastningsskatten och betala in skatten till Skatteverket.

Avkastningsskatten belastar, om inte annat meddelas, pensionssparkontot vid utgången av varje kalenderår. I fall där skatt inte innehållits men debiterats i efterhand har banken rätt att omedelbart belasta pensionssparkontot med den debiterade skatten.

Avkastningsskatt belastar vidare pensionssparkontot då pensionsparavtalet upphör att gälla, avslutas i förtid eller flyttas till annat pensionssparinstitut.

Byte till annat pensionssparinstitut: Vid flyttning av pensionsparavtalet till ett annat pensionssparinstitut får banken belasta pensionsparkontot med avkastningsskatt för hela beskattningsåret om banken var pensionssparinstitut för det aktuella pensionssparkontot vid årets ingång.

Restitution av utländsk skatt: I vissa fall har den som placerar i utländska tillgångar rätt att få tillbaka en del av den skatt som innehållits i utlandet. Banken ska, på särskilt uppdrag av kontoinnehavaren, om rätt därtill föreligger och om banken bedömer det som praktiskt möjligt och lämpligt, bl.a. med beaktande av kontoinnehavarens intresse, söka medverka till nedsättning, eller återbetalning (restitution) av den utländska skatten. För detta tar banken ut avgifter enligt de grunder som banken vid var tid tillämpar för ansökningar om restitution. Om den skatt som ska återbetalas understiger bankens avgift görs inte någon begäran om återbetalning. De restituerade medlen ska sättas in på pensionsparkontot. Banken får i samband med begäran om restitution teckna kontoinnehavarens namn samt även lämna uppgift om kontoinnehavaren och kontoinnehavarens fondpapper i den omfattning som krävs.

Observera att banken inte påtar sig något ansvar för det fall att restitutionsansökan inte har lämnats in eller att utländsk skatt inte har återbetalats. Det ankommer på kontoinnehavaren att själv bevaka att utländsk skatt påförts med rätt belopp och att för mycket innehållen utländsk skatt i förekommande fall återbetalats.

Kontrolluppgifter: Banken lämnar, i den omfattning som lagstiftningen vid var tid kräver, kontrolluppgifter till Skatteverket om pensionsparkonto. Uppgifterna kan omfatta inbetalningar för vilka avdrag får göras enligt inkomstskattelagen, utbetalning från pensionssparkontot, behållning på pensionssparkontot som utgör intäkt i inkomstlagen tjänst enligt inkomstskattelagen, samt andra förhållanden hänförliga till pensionssparkontot. Motsvarande uppgifter kan komma att lämnas till utländsk skattemyndighet till följd av svensk eller utländsk lag, mellanstatlig överenskommelse eller bankens avtal med utländsk myndighet.

6. Rätt för banken att i vissa fall vidta eller underlåta att vidta åtgärd

Om medel saknas: Om det på pensionssparkontot saknas medel och/eller fondpapper för att vidta en åtgärd, får banken helt eller delvis underlåta att vidta åtgärden. Banken får också helt eller delvis underlåta att vidta en åtgärd om banken inte förses med de uppgifter, som enligt bankens bedömning krävs för att vidta åtgärden.

Köp- och teckningsuppdrag: Banken får belasta pensionssparkontot med de belopp som krävs för att fullfölja de köp- och teckningsuppdrag som kontoinnehavaren har beordrat. När köpuppdrag lämnas, ska hela köplikviden finnas på pensionssparkontot fram till dess att likvid ska erläggas, för att uppdraget ska kunna fullföljas. Om sådan likvid inte finns ska säljuppdrag lämnas i erforderlig omfattning med likvid senast samma dag som köpet.

Rätt att vidta eller att underlåta vissa åtgärder: Banken får på eget initiativ och efter egen bedömning i varje enskilt fall för kontoinnehavarens räkning vidta eller underlåta att vidta åtgärd avseende fondandelar eller andra fondpapper om banken särskilt angivit detta i meddelande om åtgärden till kontoinnehavaren och denne inte lämnat instruktion om annat inom den svarstid som angivits i meddelandet. Kontoinnehavaren är bunden av åtgärd som banken sålunda vidtagit eller underlåtit att vidta på samma sätt som om kontoinnehavaren själv gett uppdrag om åtgärden. Vid meddelande enligt ovan kommer bankens förfrågan regelmässigt att avse hela den post som är föremål för åtgärden. Svar som avser endast del av post eller svar som föreskriver olika åtgärder för delar av post kommer om tiden så medger, att förädlade en förnyad kontakt med kontoinnehavaren. Lämnas därefter endast otydliga svar eller svar som i sin helhet inte går att utföra eller medger tiden inte förnyad kontakt, kommer svaret att av banken betraktas som uteblivet.

7. Ordningsföljd vid ianspråktagande av tillgångar på Pensionssparkontot

För betalningar ska banken ta i anspråk inlåningsmedel för vilka inte gäller särskilda villkor om spartidens längd.

Finns inte sådana inlåningsmedel i erforderlig utsträckning ska banken ta i anspråk övriga tillgångar på pensionssparkontot i följande ordning. I första hand ska banken avyttra fondandelar i proportion till storleken på värdet av innehavet i respektive fond. Avyttring av fondandelar i mer än en fond utförs dock inte om det belopp som behövs för en viss betalning understiger 100 kr och avyttring av fondandelar utförs aldrig för lägre belopp än 25 kr i varje enskild fond. I andra hand ska banken avyttra innehav av andra fondpapper. I händelse av flera innehav av andra fondpapper, ska det till värdet största innehavet utnyttjas först, därefter det näst största osv. I tredje hand ska banken ta i anspråk inlåningsmedel för vilka gäller särskilda villkor om t.ex. spartidens längd.

8. Förfogande över pensionssparkonto

Pantsättning, belåning, ändring m.m.: Tillgångarna på pensionsparkontot får inte pantsättas eller belånas och reglerna för sparandet får inte heller ändras på sådant sätt att de inte längre uppfyller vad som vid var tid föreskrivs i inkomstskattelagen för detta sparande.

Överlåtelse: Rätten till tillgångarna på pensionsparkonto får inte överlåtas till annan med undantag för det fall överlåtelsen sker

- på grund av utmätning, ackord eller konkurs,
- till förmånstagare vid pensionsspararens död enligt villkor i pensionsparavtalet,
- genom bodelning, eller på sätt i övrigt anges i inkomstskattelagen.

9. Avtalad spartid

Om inte pensionsspararen skriftligen meddelat banken annat, motsvarar den avtalade spartiden tiden från den dag pensionssparkontot öppnas fram till dess att pensionsspararen fyller 65 år.

10. Avsluta pensionssparkontot i förtid

Förtida uttag: Ett pensionssparkonto får avslutas genom utbetalning i förtid om tillgångarnas värde understiger ett prisbasbelopp enligt socialförsäkringsbalken.

Förutom möjligheten till förtida uttag enligt första stycket kan kontoinnehavaren av skattemyndighet erhålla särskild dispens till förtida uttag.

11. Utbetalning till pensionsspararen m.m.

Tidpunkt: Utbetalning från pensionssparkonto i form av pension sker till pensionsspararen vid den tidpunkt och under den tid pensionsspararen skriftligen meddelat banken minst en månad före första utbetalningstillfället. Utbetalning till pensionsspararen/kontoinnehavaren får tidigast påbörjas när pensionsspararen fyller 55 år. Utbetalning ska pågå i minst fem och högst 15 år eller, om pensionssparkontot ska upphöra när pensionsspararen fyller 65 år, i minst tre år.

Utbetalning får dock göras tidigare om pensionsspararen enligt socialförsäkringsbalken har rätt till sjukersättning. Om det i annat fall finns särskilda skäl får skatteverket medge att pensionen får börja betalas ut innan pensionsspararen fyller 55 år.

Banken kommer i särskilt meddelande underrätta kontoinnehavaren två till fyra månader innan första utbetalningstillfället.

12. Utbetalning till annan än pensionsspararen

Till förmånstagare: Avlider pensionsspararen eller den som genom bodelning förvärvat rätt enligt pensionssparavtalet och giltig anmälan om dödsfallet har kommit banken tillhanda, sker utbetalning i form av pension till insatta förmånstagare. Utbetalning i form av pension pågår under den tid pensionsspararen skriftligen meddelat banken, eller, om utbetalningarna påbörjats när pensionsspararen avlider, den tid som då återstår till dess att pensionen slututbetalats. Vilka personer som omfattas av förmånstagarförordnandet bestäms vid varje utbetalningstillfälle.

Dödsfallsanmälan m.m.: Anmälan om dödsfall ska göras snarast möjligt och skriftligen till den centrala bankenhet i Stockholm som handhar bankens individuella pensionssparande. Anmälan ska vara åtföljd av handling, som styrker dödsfallet. När anmälan utförts på angivet sätt och kommit banken tillhanda anses banken ha fått kännedom om dödsfallet. Banken har inte någon skyldighet att hålla sig informerad om inträffade dödsfall. Skulle banken emellertid i särskilt fall på eget initiativ inhämta upplysning om inträffat dödsfall, anses banken ha fått kännedom om dödsfallet när sådant inhämtande skett.

Till dödsbo: Om giltigt förmånstagarförordnande inte finns eller förmånstagare saknas, utbetalas den resterande behållningen på pensionssparkontot i form av ett engångsbelopp - efter avdrag för skatt och eventuella avgifter - till kontoinnehavarens dödsbo.

Om resterande behållning på pensionssparkontot enligt denna punkt ska utbetalas till kontoinnehavarens eller förmånstagarens dödsbo, upphör kontot att vara pensionssparkonto redan i och med kontoinnehavarens eller förmånstagarens dödsfall. Från tidpunkten för dödsfallet fram till dess att utbetalning sker förräntas dock inlåningsmedlen enligt de villkor som gäller för pensionssparkonto. När banken på angivet sätt får kännedom om dödsfallet och om att utbetalning ska ske till den avlidne kontoinnehavarens dödsbo, sker försäljning av samtliga fondandelar och andra fondpapper som då är antecknade på pensionssparkontot.

13. Villkor vid utbetalning från pensionssparkonto

Begäran om utbetalning: Den som begär utbetalning ska styrka sin rätt till beloppet. De handlingar och övriga upplysningar som har betydelse för bedömningen av bankens ansvarighet ska anskaffas och skickas in utan någon kostnad för banken.

Åtgärder för utbetalning: Den som begär utbetalning ska skriftligen anvisa hur utbetalningen ska ske, inom ramen för de utbetalningssätt som banken vid var tid tillhandahåller inom det individuella pensionssparandet.

Tidpunkt m.m.: Utbetalning från pensionssparkonto ska ske senast en månad efter det att den som gör anspråk på utbetalning styrkt sin rätt enligt pensionssparkontot och, i förekommande fall, fullgjort vad som åligger honom enligt punkt 11 första stycket. Sker utbetalning senare än vad som sagts ovan betalar banken dröjsmålsränta enligt 6 § räntelagen.

Utbetalningarna ska under de fem första åren ske med samma belopp vid varje utbetalningstillfälle eller med stigande belopp. Härvid bortses från sådana förändringar av beloppen som föranleds av kurs- eller värdeutvecklingen på tillgångar på pensionssparkontot som utgörs av inlåning i utländsk valuta, fondandelar eller andra fondpapper.

Om mer än en utbetalning från pensionssparkontot återstår och om tillgångarna på pensionssparkontot är placerade i fondandelar eller andra fondpapper, tar banken i anspråk de olika tillgångarna i den ordning som anges i punkt 7.

Preskription: Rätten till utbetalning preskriberas i enlighet med allmän lagstiftning om preskription.

14. Utmätning

Skydd mot utmätning: Pensionssparkontot och tillgångar knutna till detta konto är skyddade mot utmätning för kontoinnehavarens skuld under pensionsspararens livstid om den avtalade spartiden är minst tio år och inbetalning till pensionssparkontot skett på sätt som anges i lagen om Individuellt pensionssparande. Vid kontoinnehavarens död krävs för utmätningsfrihet dessutom att det vid dödsfallet finns förmånstagare förordnad.

15. Meddelanden

Meddelande från banken

Banken lämnar meddelanden till kontoinnehavare via Internetbanken, via e-post till av kontoinnehavaren angiven e-post adress eller via annan av banken vid var tid godkänd elektronisk kommunikation, t.ex. SEB-appen, när banken bedömer att sådan kommunikation är lämplig. En icke-professionell kund kan även begära kostnadsfria pappersutskick av sådan information som banken ska ge enligt 9 kapitlet lagen om värdepappersmarknaden, t.ex. information om banken och dess tjänster samt kostnader förknippade med tjänsterna.

För det fall en kontoinnehavare inte är internetbankskund eller i de fall en icke-professionell kund särskilt begär det, lämnar banken information till kontoinnehavaren i pappersformat till kontoinnehavarens folkbokföringsadress (eller motsvarande). Kontoinnehavaren och banken kan även komma överens om att meddelanden ska skickas till en annan adress.

Meddelande som skickats av banken med brev ska kontoinnehavaren anses ha fått senast femte bankdagen efter avsändandet, om brevet sänts till den adress som angivits ovan.

Meddelande genom Internetbanken, e-post eller annan elektronisk kommunikation ska kontoinnehavaren anses ha fått vid avsändandet om det sänts till av kontoinnehavaren uppgivet nummer eller elektronisk adress. Om kontoinnehavaren får ett sådant meddelande vid en tidpunkt som inte är bankens normala kontorstid i Sverige ska kontoinnehavaren anses ha fått meddelandet vid början av påföljande bankdag.

Meddelande till banken

Kontoinnehavaren kan lämna meddelanden till banken via Internetbanken, telefon, av banken vid var tid godkänd elektronisk kommunikation, brev eller genom att besöka banken. Brev till banken ska ställas till den adress som anges i Avtal om Individuellt pensionssparande, såvida banken inte begärt svar till annan adress. Kontoinnehavaren kan endast lämna meddelande till banken via e-post efter särskild överenskommelse med banken.

Meddelande från kontoinnehavaren ska banken anses ha fått den bankdag meddelandet kommit fram till nämnda adress. Även i annat fall ska banken anses ha fått meddelandet från kontoinnehavaren om kontoinnehavaren kan visa att meddelandet skickats på ett ändamålsenligt sätt. I sådant fall ska banken anses ha fått meddelandet den bankdag kontoinnehavaren kan visa att banken borde fått det.

För meddelande avseende reklamation och hävning med anledning av kommissionsuppdrag som konsument lämnat i egenskap av icke-professionell kund enligt bankens kategorisering enligt lagen om värdepappersmarknaden, gäller att meddelande kan göras gällande om kontoinnehavaren kan visa att det skickats på ett ändamålsenligt sätt, även om det försenats, förvanskats eller inte kommit fram. Kontoinnehavaren ska dock, om denne har anledning att anta att banken inte fått meddelandet eller att det förvanskats, skicka om meddelandet till banken.

16. Reklamation

Fel eller brister: Om kontoinnehavaren vill påtala eventuella fel eller brister som framgår av avräkningsnota, kontoutdrag, årsbesked eller liknande information som avsänts från banken, att sådan information uteblivit eller eventuella övriga fel eller brister vid uppdragets utförande enligt dessa allmänna och särskilda villkor, ska kontoinnehavaren omgående underrätta banken om detta (reklamation). Detsamma gäller om felaktig utbetalning kommit kontoinnehavaren tillhanda.

Om kontoinnehavaren vill begära hävning av ett köp- eller säljuppdrag ska detta uttryckligen och omgående framföras till banken. Om reklamation eller begäran om hävning inte lämnas omgående förlorar kontoinnehavaren rätten att begära ersättning, häva uppdraget eller kräva andra åtgärder från bankens sida. Kontoinnehavaren kan gentemot banken bli ansvarig för skada till följd av utebliven reklamation.

17. Kontoinnehavarens rätt till byte av pensionssparinstitut

Kontoinnehavare har rätt att flytta pensionssparavtalet till ett annat pensionssparinstitut, med vilket nya villkor avtalas. Efter det att ett sådant avtal ingåtts ska banken snarast föra över tillgångarna på pensionssparkontot till det övertagande pensionssparinstitutet. Bankens åtagande avseende vissa tillgångar på pensionssparkontot gäller i tillämpliga delar till dess samtliga tillgångar är överförda till det övertagande pensionssparinstitutet. Det övertagande pensionssparinstitutet är inte skyldigt att överta det förmånstagarförordnande som avser tillgångarna på pensionssparkontot. Före överförandet har banken rätt att belasta tillgångarna på pensionssparkontot med de skatter och avgifter som belöper på pensionssparkontot (jfr punkterna 4 och 5 ovan). Vid flyttning av pensionssparavtalet till ett annat pensionssparinstitut gäller avtalet med det övertagande institutet från den tidpunktavtalet ingåtts.

18. Begränsningar i bankens ansvar

Force majeure: Banken är inte ansvarig för sådan skada som beror på svenskt eller utländskt lagbud, svensk eller utländsk myndighetsåtgärd, krigshändelse, strejk, blockad, bojkott eller lockout eller annan liknande omständighet. Förbehållet i fråga om strejk, blockad, bojkott och lockout gäller även om banken själv vidtar eller är föremål för sådan konfliktåtgärd.

Allmänna villkor Individuellt pensionssparande, forts..

Skada som uppkommit i andra fall ska inte ersättas av banken om den varit normalt aktsam.

Banken svarar inte för skada som orsakats av - svensk eller utländsk handelsplats, depåförande tredjepart, värdepapperscentral, clearing-organisation, eller andra som tillhandahåller motsvarande tjänster, och inte heller av uppdragstagare som banken med tillbörlig omsorg anlitat eller som anvisats av kontoinnehavaren. Detsamma gäller skada som orsakats av att ovannämnda organisationer eller uppdragstagare blivit insolventa. Bankens svarar inte för skada som uppkommer för kontoinnehavaren eller annan med anledning av förfogandeinskränkning som kan komma att tillämpas mot banken beträffande fondpapper. Bankens ansvarar inte för riktigheten i information som härrör från det fondbolag som tillhandahåller fonden eller i information från annan extern informationslämnare.

Banken ansvarar inte för indirekt skada. Denna begränsning gäller dock inte om den indirekta skadan orsakats av bankens grova vårdslöshet. Begränsningen gäller inte heller vid uppdrag som lämnats av konsument om den indirekta skadan orsakats av bankens vårdslöshet.

Vid direkt eller indirekt skada som uppkommit vid kommissionsuppdrag i förhållande till konsument ankommer det på banken att visa att skadan inte uppkommit på grund av bankens vårdslöshet.

Bankens rätt att skjuta upp åtgärd: Föreligger hinder för banken att helt eller delvis verkställa betalning, köp- eller säljuppdrag avseende fondpapper eller att vidta annan åtgärd på grund av omständighet som anges i första eller andra stycket ovan får åtgärden skjutas upp till dess att hindret upphört.

Om banken till följd av sådan omständighet är förhindrad att ta emot betalning/leverans, ska varken banken eller kontoinnehavaren vara skyldig att betala ränta.

Vad ovan sagts gäller i den mån inte annat följer av lagen om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument.

19. Definitioner

Avräkningsnota: Besked om att en order/ett affärsuppdrag har utförts.

Bankdag: Dag i Sverige som inte är söndag eller allmän helgdag eller som beträffande betalning av skuldebrev är likställd med allmän helgdag (sådana likställda dagar är för närvarande lördagar, midsommarafton, julafton samt nyårsafton) och då banker i Sverige normalt håller öppet.

Fond: En värdepappersfond enligt lagen om värdepappersfonder, en specialfond enligt lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder och/eller ett utländskt fondföretag som är underkastad lagstiftning eller annan offentlig reglering som väsentligen stämmer överens med den som gäller för värdepappersfonder eller specialfonder i Sverige.

Fondpapper: Aktier och obligationer samt sådana andra delägarätter eller fordringsrätter som är utgivna för allmän omsättning, fondandel i Fonder och aktieägares rätt gentemot den som för hans räkning förvarar aktiebrev i ett utländskt bolag (depåbevis).

Individuellt pensionssparkonto: I villkoren angett som pensionssparkonto. Konto som förs för varje pensionssparavtal och där banken fortlöpande antecknar in- och utbetalningar, köp och försäljningar av fondandelar och andra fondpapper, räntor och utdelningar samt skatter och avgifter som dras från kontot och som vid var tid utvisar vilka tillgångar som förvaltas för kontoinnehavarens räkning.

Intermediär: såsom definierat i lagen om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument, d.v.s. en juridisk person som administrerar aktier eller för värdepapperskonton.

Kontoinnehavare: Den som är pensionssparare eller person som genom förmånstagarförordnande eller bodelning förvärvat rätt enligt pensionssparavtalet.

Pensionssparare: Person som har ingått pensionssparavtal med banken.

Pensionssparinstitut: Företag som erhållit tillstånd av Finansinspektionen att driva pensionssparrörelse enligt lagen om individuellt pensionssparande.

Reglerad marknad: Såsom definierat i lagen om värdepappersmarknaden, d.v.s. ett multilateralt system inom EES som sammanför eller möjliggör sammanförande av ett flertal köp- och säljintressen i finansiella instrument från tredje man - regelmässigt, inom systemet och i enlighet med icke skönmässiga regler - så att detta leder till avslut.

Sambor: Personer som omfattas av sambolagen.

SRD II: Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/828 av den 17 maj 2017 om ändring av direktiv 2017/36/EG vad gäller uppmuntrande av aktieägares långsiktiga engagemang såsom det har implementerats i svensk rätt genom 3a kap. lagen om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument, samt kommissionens genomförandeförordning (EU) 2018/1212 av den 3 september 2018 om fastställande av minimikrav för genomförandet av bestämmelserna i Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/36/EG vad gäller identifiering av aktieägare, överföring av information och underlättande av utövandet av aktieägar rättigheter.

SRD II-bolag: aktiebolag med hemvist inom EES vars aktier är upptagna till handel på en reglerad marknad och som omfattas av SRD II.

Värdepapperscentral: Såsom definierat i lagen om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument, d.v.s. detsamma som i artikel 2.1.1 förordningen om värdepapperscentraler.

20. Är du inte nöjd?

Vår strävan är givetvis att du som kund alltid ska vara nöjd med oss. Skulle du ändå känna dig missnöjd vill vi gärna att du kontaktar oss. Kanske handlar det om ett rent missförstånd eller att all fakta inte har kommit fram. En ny kontakt är ofta tillräcklig för att klara ut problemet. Räcker inte detta är du alltid välkommen att vända dig till SEB Kundrelationer, 106 40 Stockholm, telefon 0771-62 10 00. Du har också möjlighet att kontakta andra forum utanför banken.

Konsumentvägledning i din hemkommun

Lämnar kostnadsfritt information och råd i bank- och försäkringsfrågor.

Konsumenternas Bank- och Finansbyrå

Box 24215, 104 51 Stockholm, telefon 0200-22 58 00, www.konsumenternas.se. Konsumenternas Bank- och Finansbyrå lämnar kostnadsfritt upplysningar och råd inom bank- och värdepappersområdet.

Allmänna reklamationsnämnden (ARN)

Box 174, 101 23 Stockholm, telefon 08-508 860 00, www.arn.se.

ARN är en statlig myndighet som fungerar ungefär som en domstol och har som huvuduppgift att pröva tvister mellan konsumenter och näringsidkare.

Anmälan görs av konsumenten. ARN lämnar rekommendationer på hur en tvist bör lösas. ARN lämnar dock inte rådgivning i enskilda fall. En eventuell anmälan till ARN måste göras inom sex månader från det att SEB slutgiltigt avvisat ditt krav.

Domstol

Slutligen kan ett ärende alltid hänskjutas till rättslig prövning vid allmän domstol. Ytterligare information om domstolsväsendet kan du få av Domstolsverket, 551 81 Jönköping, telefon 036-15 53 00, fax 036-16 57 21, www.domstol.se.

Särskilda villkor för Individuellt pensionssparande i inlåning och i andelar i fonder

För Individuellt pensionssparande i inlåningsmedel och i andelar i fonder på pensionssparkonto hos banken gäller, utöver vad som anges i "Allmänna villkor för Individuellt pensionssparande", följande särskilda villkor.

Särskilda villkor för Individuellt pensionssparande i inlåning

Ränta: Ränta gottgörs inlåningsmedel på pensionssparkontot efter den räntesats som vid var tid gäller för konto av detta slag i banken. Vid utgången av varje kalenderår och när pensionssparkontot avslutas läggs upplupen ränta till kapitalet, om inte annat avtalats. För inlåningsmedel gäller i övrigt de bestämmelser som vid var tid allmänt tillämpas av banken för pensionssparkonto. Information beträffande dessa bestämmelser finns på bankens kontor eller hålls tillgängliga för kontoinnehavaren på annat sätt som banken meddelar.

Olika kontoformer: För de olika former av konton som vid var tid tillåts för Individuellt pensionssparande gäller de villkor som banken vid var tid tillämpar för respektive kontoform.

Särskilda villkor för Individuellt pensionssparande i andelar i fonder

Registrering av fondandelar/Förvaltarregistrering: Kontoinnehavarens fondandelar är förvaltarregistrerade. Härmed avses att fondandelarna registreras i respektive Fonds andelsägarregister i förvaltarens namn för kontoinnehavarens räkning. Kontoinnehavaren är införstådd med att kontoinnehavarens fondandelar kommer att vara registrerade på ett samlingskonto i bankens namn i egenskap av förvaltare för kontoinnehavarens räkning. Bankens får låta förteckna kontoinnehavarens fondandelar hos annan förvaltare, t ex annat värdepappersinstitut i Sverige eller utomlands, s.k. depåförande tredjepart. Sådan depåförande tredjepart utses av banken efter eget val. Bankens får uppdraga åt en depåförande tredjepart att i bankens ställe låta sig registreras för kontoinnehavarens fondandelar.

Kontoinnehavarens fondandelar hålls avskilda och registreras i kontoinnehavarens namn i ett register som förs av banken. Om banken skulle försättas i konkurs föreligger separationsrätt för kontoinnehavaren.

Banken äger rätt att företräda kontoinnehavaren i frågor under dessa villkor relaterade till kontoinnehavarens fondandelar som är förvaltarregistrerade.

Allmänna villkor Individuellt pensionssparande, forts..

Information: Det åligger kontohavare att ta del av fondbestämmelser och annan information beträffande den fond som kontoinnehavaren väljer att placera i och att hålla sig underrättad om förändringar i dessa. Informationsmaterial såsom faktablad, informationsbroschyr inklusive fondbestämmelser, prospekt, årsberättelse och halvårsredogörelse för respektive fond finns att tillgå hos banken.

Kontoinnehavaren är införstådd med att banken för vissa fonder kan komma att tillhandahålla viss information på engelska.

Om inte annat särskilt överenskommits mellan banken och kontoinnehavare avstår kontoinnehavaren från att från banken erhålla den information som banken i egenskap av förvaltare får från fondbolag. Ett sådant avstående kan inte omfatta information som banken i egenskap av förvaltare får från fondbolag och som banken enligt vid var tid gällande lag ska lämnas till kontoinnehavaren.

Köppuppdrag: Köp av fondandelar görs genom att kontoinnehavaren lämnar ett uppdrag om regelbundna köp samt fondfördelning. När det finns likvida medel på pensionssparkontot köper banken i enlighet med uppdraget för kontoinnehavarens räkning andelar i den fond eller de fonder som kontoinnehavaren angivit. Köp av fondandelar kan vidare göras genom att kontoinnehavaren lämnar ett uppdrag om enstaka köp av andelar. Sådant uppdrag ska vid varje särskilt tillfälle lämnas till banken på därför avsedd blankett eller på annat sätt som godkänts av banken. Uppdrag om regelbundna köp måste uppgå till lägst 200 kr.

Beträffande fondandelar löser banken, på kundens instruktion, in respektive förvärvar dessa, hos ifrågavarande fondbolag i enlighet med gällande fondbestämmelser. Detta innebär att en order måste vara fondbolaget tillhanda före i fondbestämmelserna angiven bryttidpunkt för att kunden ska få den kurs (s.k. NAV-kurs) som beräknas för aktuell affärsdag.

För att banken ska hinna hantera en order från kund avseende köp eller inlösen av fondandelar och få den kurs som beräknas aktuell affärsdag, måste ordern vara banken tillhanda tidigare än vad som framgår av fondbestämmelserna för den fond som ordern avser. Vissa fonder värderas tidigt på dagen vilket medför att avslutet förskjuts till nästföljande affärsdag för fonden. Vissa fondbolag kan tidigarelägga värderingen t ex vid halvdagar. Detta innebär att ordern måste vara banken tillhanda tidigare dessa dagar för att kunden ska få den kurs som beräknas för aktuell affärsdag. Det kan även förekomma att en fond inte är öppen för handel vissa dagar, t.ex. vid nationell helgdag, särskild politisk eller ekonomisk omständighet eller annan extraordinär omständighet som innebär att fonden inte kan värderas på sätt som föreskrivs i fondbestämmelserna. Det bör även uppmärksammas att fonder har olika handelsschema såsom daglig, veckovis, månadsvis, kvartalsvis etc. - handel. Vid inlösen av fondandelar tar banken emot likviden för kundens räkning från fondbolaget. En förutsättning för att banken ska utföra kundens uppdrag om förvärv av fondandelar är att det finns likvida medel på pensionssparkontot (för vilka inte gäller särskilda villkor om spartidens längd).

Närmare information om när en order i normalfallet behöver lämnas till banken för att få aktuell affärsdags kurs finns tillgänglig under Handelsinformation i Fondkurslistan på bankens hemsida www.seb.se. Denna information finns också tillgänglig på SEB-kontor eller hos kundansvarig.

Om kontoinnehavaren inte har anvisat vilka medel som ska tas i anspråk för köpen, tar banken sparmedel i anspråk i den ordning som anges i punkt 7 i "Allmänna villkor för Individuellt pensionssparande". För kontoinnehavarens räkning köps det antal andelar i fonden som pensionssparkontots behållning/uppdragsbeloppet högst medger, med hänsyn till den kurs som gäller för andelarna på affärsdagen.

Vid enstaka köp av fondandelar utfärdar banken en avräkningsnota till kontoinnehavaren. Vid regelbundna köp av fondandelar aviserar banken det första köpet. Information om regelbundet sparande lämnas därefter halvårsvis.

Tillgängliga fonder: Placering får endast ske i sådana fonder som banken vid var tid anvisar för Individuellt pensionssparande. Bankens förbehåller sig rätten att vid varje tidpunkt bestämma i vilka fonder placering får ske. Bankens förbehåller sig rätten att utan underrättelse till kontoinnehavaren lägga till nya fonder eller avbryta möjligheten att spara i viss fond. I sistnämnda fall ska en redan lagd order betraktas som annullerad och banken svarar inte för skada som kontoinnehavaren kan ha förorsakats på grund av ett sådant beslut. Har placering skett i sådan fond som banken inte anvisar eller upphört att anvisa får banken, efter underrättelse till kontoinnehavaren för kontoinnehavarens räkning lösa in fondandelarna och sätta in likviden på pensionssparkontot.

Antal: Varje enskilt köp får göras i upp till fem fonder. Det totala antal fonder i vilka andelar vid var tid får finnas på ett pensionssparkonto är begränsat till tio.

Säljuppdrag: Banken löser för kontoinnehavarens räkning in fondandelar på pensionssparkontot hos fondbolaget när kontoinnehavaren lämnat uppdrag om försäljning. Inlösen sker så snart som möjligt efter det att banken tagit emot begäran från kontoinnehavaren. Likviden för de sålda andelarna tillförs inlåningsmedlen på pensionssparkontot när banken får likviden från fondbolaget.

Felaktig registrering på pensionssparkonto m.m.: Om banken felaktigt skulle registrera fondandelar på kontoinnehavarens pensionssparkonto eller sätta in medel på pensionssparkonto har banken rätt att korrigera registreringen eller insättningen i fråga. Om kontoinnehavaren förfogat över felaktigt registrerade fondandelar eller insatta medel ska kontoinnehavaren snarast möjligt vidta de åtgärder som krävs för rättelse. Om banken har korrigerat enligt ovan, ska banken utan dröjsmål underrätta kontoinnehavaren om detta. Kontoinnehavaren har inte rätt att i ovan angivna fall ställa några krav gentemot banken.

Övriga åtaganden: Bankens åtagande beträffande de fondandelar som finns registrerade på pensionssparkontot omfattar att för insättning på pensionssparkontot

- vid inlösen eller likvidation ta emot respektive lyfta kapitalbelopp och
- beträffande utdelning från utlandsregistrerad fond ansöka om restitution av skatt på utdelningen.

Incitament

När banken utför en värdepapperstjänst kan banken, utöver den ersättning banken erhåller från kontoinnehavaren, komma att erhålla eller utge ersättning till/ från tredje part. För mer information om ersättningen, se bankens informationsblankett Information om SEB och dess värdepapperstjänster.

Översikt av Riktlinjer för utförande av order

Gäller fr.o.m. 2018-01-03

1. Inledning

"Riktlinjer för utförande av order" ("riktlinjerna") har antagits för att säkerställa att Skandinaviska Enskilda Banken AB (publ) och dess dotterbolag, ("SEB"), tillhandhåller Bästa Utförande till sina kunder när SEB utför eller vidarebefordrar deras order.

Det här dokumentet är en översikt av riktlinjerna som måste tillhandahållas icke-professionella kunder i enlighet med EU-kommissionens delegerade förordning (EU) 2017/565 art 66 (9). Den fullständiga versionen av riktlinjerna, inklusive tillägg, finns tillgänglig på seb.se/starkt kundskydd.

Bästa Utförande är det tekniska krav som SEB har att följa om att vidta alla åtgärder som behövs när man utför order för eller å kunds vägnar för att uppnå bästa möjliga resultat för kunden, och att man handlar i kundens bästa intresse när man vidarebefordrar kundens order till andra för utförande. Det finns dock fall där SEB inte omfattas av kravet om Bästa Utförande, t.ex. i situationer då banken inom ramen för en transaktion tar på sig en positionsrisk. Oavsett detta och utan hänsyn till huruvida SEB omfattas av Bästa Utförande, är banken ålagd en övergripande plikt att agera ärligt, rättvist och professionellt i överensstämmelse med kundens intressen.

Riktlinjerna anger de omständigheter under vilka SEB omfattas av Bästa Utförande och de överväganden som dessa kräver när detta ska uppnås i praktiken.

Förutom de fall där kunden i alla detaljer har specificerat hur kunden önskar att ordern ska utföras, ska SEB:s personal göra de överväganden som framgår av riktlinjerna som verkar vara i kundens bästa intresse under de rådande omständigheterna. Processerna som har fastställts i riktlinjerna har tagits fram för att säkerställa att SEB i förekommande fall på en övergripande nivå och konsekvent levererar Bästa Utförande till sina kunder. Medan man i förekommande fall kommer att vidta alla åtgärder som behövs för att uppnå Bästa Utförande, betyder det inte nödvändigtvis att man kommer att uppnå det bästa priset i varje enskilt fall, utan det bästa priset som med rimlighet kan förväntas i relation till den information som har varit tillgänglig vid utförandet.

Icke-professionella kunder åtnjuter den högsta graden av skydd enligt MiFID II - det handlar typiskt sett om privatpersoner, mindre företag eller aktörer som har valt att omfattas av samma skydd.

2. Omfattning

Geografiska områden som omfattas

Riktlinjerna gäller närhelst en del av SEB, hemmahörande inom det Europeiska Ekonomiska Samarbetsområdet, förser en kund eller personer som agerar ombud för kunden med tjänster rörande köp och försäljning, utförande, förvaltning samt andra investerings- och/eller sido-tjänster, oberoende av kundens hemvist och av den plats där transaktionen genomförs.

Finansiella instrument som omfattas

Kravet om Bästa Utförande omfattar order (inklusive derivat, paketerade och repo-transaktioner) inom ett brett spektrum av finansiella instrument, inklusive överlåtbara värdepapper, penningmarknadsinstrument, fondandelar, olika typer finansiella derivat, utsläppsrätter och vissa värdepappersfinansieringstransaktioner.

3. Strukturen för Bästa Utförande

SEB har antagit riktlinjer och processer som är utformade för att konsekvent uppnå bästa möjliga resultat för bankens kunder i order där Bästa Utförande är applicerbart under beaktande av olika faktorer, kriterier och tillgängliga handelsplatser för verkställande, vilka framgår nedan (ytterligare information om vart och ett av dessa ämnen finns även under punkt 5 nedan).

Faktorer för utförande

SEB kommer att beakta en rad faktorer, bland andra:

- det pris som är tillgängligt på de handels- och utförandeplatser som SEB har tillgång till;
- transaktionskostnaderna, inklusive kostnader som tas ut av handelsplatsen eller vid avräkning och leverans;
- den hastighet varmed transaktionen kan nå avslut;
- sannolikheten för avslut och leverans med beaktande av likviditeten i marknaden;
- transaktionens storlek och karaktär;

- de risker som SEB ådrar sig till följd av utförande (inklusive säkrings- och residualrisk) och

- andra omständigheter som SEB finner relevanta.

I transaktioner där SEB åtar sig en risk, oavsett om transaktionen verkställs internt eller på en extern handels- eller utförandesplats, kan priset komma att inkludera ett tillägg som, utöver de avgifter som särskilt har avtalats med kunden, speglar SEB:s motpartsrisk, marknadsrisk, kreditrisk, risksäkringskostnader och/eller avräknings- och kapitalavgifter. Dessa faktorer är inneboende i SEB:s affärsmodell och ligger utanför tillämpningsområdet för Bästa Utförande om inte annat uttryckligen har överenskommit.

Kriterier för utförande

För att bestämma den inbördes relativa betydelsen ovanstående faktorer ska tillskrivas kommer SEB att utgå ifrån och ta följande omständigheter (i tillägg till specifika instruktioner som kunden kan ha gett) i beaktande:

- kundens förhållanden, inklusive kundens formella kategorisering;
- typen av transaktion (inklusive storleken och dess förmodade effekt på marknaden);
- de aktuella finansiella instrumenten;
- de platser för verkställande dit transaktionen kan komma att dirigeras och
- andra omständigheter som SEB finner relevanta.

Platser där verkställande kan ske

SEB kommer typiskt sett att verkställa transaktionerna på följande platser:

- Reglerade marknader och deras motsvarigheter utanför EES;
- Multilaterala handelsplattformar (MTF) och deras motsvarigheter utanför EES;
- Organiserade handelsplattformar (OTF) och deras motsvarigheter utanför EES;
- Systemiska internhandlare (SI) och deras motsvarigheter utanför EES;
- nätverk för order-matchning och andra elektroniska plattformar;
- order från andra SEB-kunder;
- SEB:s egna likviditetskällor där SEB kommer att bli motpart;
- andra mäklare, fondkommissionärer och marknadsgaranter samt
- handelsplatser som är tillgängliga för andra delar av SEB.

Vid utförandet av kundtransaktioner kommer SEB:s personal att välja sådana platser som vid tidpunkten för utförandet verkar medföra bästa utfall för kunden i enlighet med riktlinjerna, inklusive (där det är passande och med hänsyn tagen till potentiella intressekonflikter) att verkställa order mot SEB självt, såsom systematisk internhandlare eller i annan roll.

Alla kunder kan begära av SEB att använda eller att inte använda specifika handelsplatser eller källor till likviditet i relation till en order, även om SEB:s förmåga att tillgodose en sådan begäran kan variera i förhållande till omständigheterna och uppfyllandet av en sådan begäran kan begränsa de orderutförande tjänster som SEB kan tillhandahålla och SEB:s förmåga att uppnå Bästa Utförande.

SEB kommer att göra vad som rimligen kan förväntas för att inte orättvist diskriminera mellan de platser som används för utförande. De kriterier som SEB använder för att välja de handelsplatser där banken utför transaktioner beskrivs i större detalj nedan, och de viktigaste platserna där banken utför transaktioner inom varje tillgångsslag framgår av seb.se/starkt kundskydd.

SEB:s roll vid utförande

När SEB utför kundorder eller ingår transaktioner å kunders vägnar, kan SEB agera i följande roller, bortsett från de fall där man specifikt har avtalat något annat:

- som ombud eller i kommission;
- som riskfri motpart, där SEB samtidigt som banken ingår i en transaktion med kunden också ingår en omvänd transaktion på en handelsplats eller en med en tredjepart, inklusive en annan kund, vilket säkrar att SEB inte tar på sig någon positionsrisk inom ramen för transaktionerna, inte gör någon vinst eller förlust mellan de två transaktionerna annat än den avtalade provisionen, avgiften eller premien, eller
- att man som motpart genomför transaktionen mot sitt eget lager och därmed antar de positionsbetingade risker som detta medför.

Stora order kan komma att brytas upp i mindre delar, som kan komma att utföras i en eller flera av dessa roller.

Översikt av Riktlinjer för utförande av order, forts.

Där SEB agerar som motpart och inte är underställd kravet om Bästa Utförande, kan banken handla innan eller jämsides med kundens transaktioner, och då t.ex. utföra andra kunders order, säkra risker eller införskaffa likviditet som marknadsgarant. Sådana aktiviteter kan påverka det pris som kunden får.

4. Tillämpning av Bästa Utförande

Icke-professionella kunder

SEB ger sina icke-professionella kunder Bästa Utförande utom i sällsynta situationer där dessa kan uppfattas av SEB som en motpart i marknaden, se Handelsrelationstestet nedan, och därmed förmoda att dessa inte förlitar sig på SEB för att skydda deras intressen.

Kontroll av kundens befogade tillit

EU-kommissionen har etablerat ett relationsbaserat "fyrfaktors" test som kan användas för att avgöra huruvida en kund rimligen förlitar sig på ett företag inom en specifik transaktion, eller i realiteten behandlar företaget som en motpart på marknaden. SEB kommer, liksom andra värdepappersföretag, att beakta detta test, vars fyra delar är som följer:

- Vem som tar initiativet till transaktionen. Där kunden är den som initierat transaktionen, är det mindre sannolikt att kunden förlitar sig på SEB, än i fall där SEB specifikt har föreslagit transaktionen till kunden under ett formellt rådgivningsuppdrag. I detta sammanhang bör kunder notera att SEB distribuerar information och investeringsuppslag vilka explicit eller implicit kan förespråka potentiella transaktioner till ett stort antal kunder. Om en transaktion följer direkt från detta, kommer distributionen av sådant material inte i och av sig självt att uppfattas som ett "initiativ" till transaktionen taget av SEB i förhållande till testet, eftersom materialet inte varit skräddarsytt till kundens specifika omständigheter.
- Typisk praxis på den relevanta marknaden. På vissa marknader, som t.ex. OTC (over-the-counter)-derivat och obligationsmarknader, kontaktar kunden typiskt sett flera olika parter för att erhålla jämförbara och konkurrerande prisuppgifter.
- De relativa nivåerna av transparens i marknaden.
- Informationen som tillhandahålls av värdepappersföretaget till kunden och kontraktsförhållandet mellan dessa kommer även att vara relevant.

SEB:s personal kommer att använda testet för att avgöra huruvida det är sannolikt att kunden söker att förlita sig på SEB för att skydda sina intressen. Dessa övervägande beskrivs i sin helhet i riktlinjerna.

5. Att uppnå Bästa Utförande i praktiken

Där SEB strävar efter att uppnå Bästa Utförande åt sina icke-professionella kunder, kommer banken att göra så i förhållande till det sammantagna belopp kunden ska betala eller erhålla – dvs. genom att optimera både det uppnådda priset, samt de kostnader som följer av verkställandet, såsom avgifter till handelsplatsen där transaktionen verkställdes, avgifter i samband med avräkning och leverans och andra avgifter som har betalats till tredjepart i relation till transaktionen. De andra verkställande faktorer som uppges i riktlinjerna kommer endast i beaktande i den utsträckning de kan hjälpa SEB att uppnå det bästa möjliga resultatet för kunden i förhållande till transaktionens totala värde.

Olika scenarier

Oaktat vad som har nämnts ovan finns det olika scenarier som kommer att vara avgörande för hur SEB kommer att utföra transaktioner och som kommer att ha inverkan på Bästa Utförande. De omfattar följande:

Särskilda instruktioner från kunden

När en kund förser SEB med en särskild instruktion om hur hela eller delar av kundens order ska verkställas, kommer SEB att följa dessa instruktioner, och som en konsekvens därav kommer banken att ha uppnått Bästa Utförande i förhållande till den aspekt av transaktionen som täcks av instruktionen. Dessa instruktioner omfattar ordertyper som bestämmer tidpunkt eller varaktighet för ordern (t. ex. "open", "stop" eller "close" order) eller målpriset (t. ex. order som är beroende av prisbenchmark som "VWAP"). Om instruktionen inte täcker alla aspekter i transaktionen, kommer SEB att applicera riktlinjerna i förhållande till kvarvarande aspekter.

När en kund förser SEB med en restriktiv instruktion kan det få konsekvenser för SEB:s förmåga att observera riktlinjerna fullt ut, vilket kan medföra ett mindre bra resultat för kunden än vad som annars kunde ha uppnåtts.

Order som specificerats som "till marknadspris" eller "till bästa pris" kommer alltid att få Bästa Utförande med mindre än att omständigheterna gör detta omöjligt. I sådana fall kommer SEB att göra vad som rimligen kan förväntas för att samråda med kunden om detta.

Orderhantering

- Uppdelning av order: Med mindre än att man har avtalat om annat kan SEB dela upp order i en eller flera transaktioner som avses att verkställas separat, seriellt eller parallellt, möjligen på olika handelsplatser. Där Bästa Utförande är applicerbart, kommer det att tillämpas för varje enskild transaktion, såväl som i förhållande till ordern som helhet.
- Utförande i följd: SEB utför generellt jämförbara kundorder i den följd som de har inkommit, såvida detta inte är opraktiskt på grund av orderns karaktär, rådande marknadsförhållanden, eller på grund av andra faktorer. Om det finns materiella hinder att utföra en order, kommer SEB att göra vad som rimligen kan krävas (men garanterar inte) för att informera kunden när banken har fått kännedom om sådana hinder.
- Aggregering: SEB kan lägga samman en kundorder med andra kunders order, eller med transaktioner som banken arrangerar för egen räkning och genomföra dessa tillsammans. SEB kommer dock inte att göra så om det vid tidpunkten för utförande förefaller troligt att det kommer att skada de kunder som är involverade.
- Allokering: När SEB aggregerar en kunds order enligt ovan, kommer de kombinerade transaktionerna att allokeras rättvist mellan den kund och de andra parter vars order har lagts samman. Alla parter som är involverade kommer att få samma pris, annat än i fall då så inte är möjligt på grund av särskilda betingelser från en kund rörande priset. För en sammanlagd order som endast delvist har fyllts, kommer utfallet av de sammanlagda transaktionerna att fördelas mellan parterna på ett rättvist sätt, medan kunderna kommer att prioriteras över SEB om bankens egna transaktioner inkluderats i den sammanlagda transaktionen.
- Orderns giltighetstid: Bortsett från de fall där tiden/perioden som en order är giltig är explicit i kraft av orderns karaktär eller där det uttryckligen avtalas om detta när ordern läggs, kommer varje enskild order att vara giltig den dagen den mottagits vartefter den bortfaller. Order som ska verkställas på en specifik handelsplats som har mottagits efter att den relevanta marknaden har stängt kommer, i avsaknad av avtal om motsatsen, att vara giltig till slutet av handeln den följande dagen på marknaden i fråga.
- Limit-order som inte har utförts: Om en kund placerar en limit-order i aktier vilka är upptagna till handel på en reglerad EES-marknad, måste SEB offentliggöra den icke-utförda delen av ordern, såvida kunden inte har lämnat medgivande om att så inte behöver ske. SEB kommer att ha begärt ett sådant medgivande från sina kunder inom de relevanta produktområdena som en del av den standardiserade kunddokumentation som banken använder, och kommer därför inte att publicera sådan del med mindre än att det framförs explicita krav om att banken ska göra så.

Direkt elektronisk åtkomst

Där SEB har gett en kund direkt åtkomst till specifika handelsplatser genom SEB:s system, kommer kunden att vara ansvarig för alla aspekter av order som läggs därigenom. Följaktligen har SEB ingen skyldighet till Bästa Utförande.

Dirigering av elektroniska order och andra algoritmer

När SEB får tillgång till handelsplatser elektroniskt, kan banken göra så genom SEB:s Smart Order Router ("SOR"). SOR använder egna algoritmer och objektivt observerade och kalkylerade parametrar för att dirigera ordern mot bästa möjliga matchning. Där SEB är skyldig att leverera Bästa Utförande utformas dessa algoritmer så att de levererar detta på ett intelligent sätt, där det viktigaste målet är kvalitet och säkerhet i verkställandet. Följaktligen betraktar SEB transaktioner som har verkställts genom SOR som att de har erhållit Bästa Utförande. I sådana fall kommer priset att vara en huvudfaktor.

Prisuppgiftsbegäran (RFQ) och verkställbara priser

Där SEB lämnar ett pris som omedelbart kan accepteras (till skillnad från att ha gett en indikation av vad som kan uppnås på marknaden) och oavsett om det handlar om ett två-vägspris eller endast ett pris för köp eller försäljning, kommer banken att agera som motpart och tar därmed den fulla positionsrisken som transaktionen medför. Under sådana omständigheter uppfattar SEB sig som varande kundens motpart i marknaden och är därmed utan plikt att erbjuda Bästa Utförande. Vidare bestämmelser rörande RFQ:er framgår av riktlinjerna.

Transaktioner med OTC-derivat

När SEB förser en kund med ett pris på OTC-derivat, är det vanligtvis som ett svar på en RFQ eller i en motsvarande situation, och i enlighet med Handelsrelationstestet har banken därmed inte någon skyldighet att erbjuda Bästa Utförande.

Översikt av Riktlinjer för utförande av order, forts.

Val av plats för utförande/motpart

När banken överväger utförandet av kundorder som är föremål för kravet om Bästa Utförande och/eller ska utföra transaktioner inom ramen för ett diskretionärt mandat eller ett förvaltningsmandat, kommer SEB att beakta förhållandena på olika handelsplatser och/eller bland tredjeparter (som kan omfatta andra delar av SEB-gruppen) som finns tillgängliga för banken för tillfället i beaktande, och kommer att verkställa order på en eller flera av dessa för att uppnå Bästa Utförande enligt riktlinjerna medan man beaktar specifika instruktioner från kunden.

SEB kommer att använda sitt omdöme för att välja de platser och tredjeparter till vilka banken vänder sig för att utföra transaktioner inom ramen för Bästa Utförande.

När banken gör dessa val kommer banken att beakta den relevanta handelsplatsen eller partens tekniska förutsättningar, typiska priser, hastighet i verkställandet, likviditet, enkelhet i uppgörelser samt kostnader och avgifter, och kommer att överväga all offentlig information som periodiskt publiceras av relevanta parter rörande transaktioner hos eller med dessa.

Kostnader

Att handla med finansiella instrument medför kostnader och avgifter för kunden. Kostnader och avgifter som relaterar till individuella instrument, order och transaktionstyper beskrivs i mer ingående på relevanta SEB-webbplatser för de olika länder där SEB har verksamhet.

Generellt omfattar handelskostnaderna och avgifterna en transaktionsbaserad avgift i form av en avgift eller en marginal om SEB handlar som huvudman. Utöver detta kan kunden få betala transaktionsavgifter och clearingavgifter i förhållande till vissa marknader. I det fall SEB även förser kunden med förvaringstjänster kan ytterligare avgifter tillkomma. För kunder som får rådgivning eller portföljförvaltning kan det finnas ytterligare en fast rådgivnings- eller förvaltningsavgift.

Styrning

SEB har antagit en styrmodell för att bevaka att tillämpningen och utfallet av riktlinjerna periodiskt utvärderas och utvecklas.

En fullständig utvärdering av riktlinjerna och efterföljande revideringar kommer att genomföras minst en gång per år och den senaste versionen kommer att finnas på seb.se/starktkundskydd.

Påvisande av Bästa Utförande

Om en kund önskar att få ett formellt underlag avseende hur SEB följt de procedurer som har fastlagts i riktlinjerna i relation till en eller flera order, bör kunden ta upp frågan med sin vanliga SEB-kontakt och göra klart att denne väntar sig ett skriftligt svar.

Var kan man hitta detaljerad information

Den fullständiga versionen av riktlinjerna, inklusive tillägg, tillsammans med listan över de viktigaste platser där SEB verkställer transaktioner inom varje klass av finansiella instrument, finns på seb.se/starktkundskydd.

Information

om SEB och dess värdepapperstjänster

Gäller fr.o.m. 2023-01-10

Information om Skandinaviska Enskilda Banken AB (publ)

Skandinaviska Enskilda Banken AB (publ), organisationsnummer 502032-9081, 106 40 Stockholm, nedan kallad SEB.

Telefon: 0771-365 365 (Kundcenter), 0771-62 10 00 (växel)

Hemsida: www.seb.se

SEB står under tillsyn av Finansinspektionen, Box 7821, 103 97 Stockholm, www.fi.se.

SEB har tillstånd att bedriva bankrörelse och finansiell verksamhet enligt lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse samt tillstånd att bedriva pensionssparrörelse (IPS). Därutöver har SEB tillstånd att bedriva värdepappersrörelse, dvs;

- Mottagande och vidarebefordran av order i fråga om ett eller flera finansiella instrument,
- Utförande av order på kundens uppdrag,
- Handel för egen räkning,
- Portföljförvaltning,
- Investeringsrådgivning,
- Garantigivning avseende finansiella instrument och placering av finansiella instrument med ett fast åtagande, och
- Placering av finansiella instrument utan fast åtagande.

Banken ingår i SEB-koncernen.

Språk

Det språk som används i dokumentation och i kontakterna mellan SEB och kunden är svenska.

Digitala utskick

SEB arbetar fortlöpande med digitalisering av olika utskick och kommunicerar med kunder via Internetbanken, e-post eller annan elektronisk kommunikation när sådan kommunikation är lämplig och/eller möjlig. Icke-professionella kunder har möjlighet att begära att även få pappersutskick.

Kundkategorisering m.m.

Enligt lagen om värdepappersmarknaden ska alla kunder som handlar med värdepapper delas in i tre olika kategorier. Syftet med detta är att anpassa kundskyddet efter den enskilda kundens förutsättningar.

Privatpersoner och de flesta företag betraktas som "icke-professionella". Utöver "icke-professionella" kunder finns det också "professionella" kunder, vilka är stora företag, kreditinstitut och andra finansiella institut samt statliga organ och liknande verksamheter med ett mindre behov av skydd. Den tredje kategorin är s.k. "jämbördiga motparter", vilka har lägst skydd enligt lagen. Dessa är t.ex. andra banker, centralbanker och myndigheter.

Om SEB inte meddelar annat kategoriserar SEB dig som "icke-professionell" med högsta skyddsnivå. Detta innebär att SEB bl.a. kommer att lämna information om finansiella instrument och riskerna med dessa samt kostnader och andra avgifter för handel med dessa. När SEB tillhandahåller portföljförvaltning eller investeringsrådgivning kommer SEB att bedöma om en tjänst eller ett instrument är lämplig för den enskilda kunden innan SEB tillhandahåller tjänsten eller rekommenderar instrumentet. Bedömningen görs mot bakgrund av kundens erfarenhet och kunskap om tjänsten och produkten, investeringsmål och ekonomiska situation, risktolerans och förmåga att bära förluster samt kundens eventuella hållbarhetspreferenser. Vid andra typer av tjänster än portföljförvaltning och investeringsrådgivning kommer SEB att bedöma om tjänsten är passande för kunden mot bakgrund av kundens kunskaper och erfarenhet.

Kunder har möjlighet att ansöka om att få byta kundkategori. En "ickeprofessionell" kund kan skriftligen begära att få bli behandlad som "professionell". SEB måste då bl.a. göra en bedömning av den enskilda kundens erfarenhet och kunskap i fråga om en viss transaktion eller tjänst och förvissa sig om att kunden kan fatta sina egna investeringsbeslut och förstår de risker som kan vara förknippade med placeringen. Kunden mister då det högre kundskyddet. En kund som placerats i en kategori i vilken en lägre nivå av kundskydd erbjuds, har möjlighet att begära att få bli omkategoriserad till en kategori där en högre nivå av kundskydd tillämpas.

Passandebedömning och utförande av order på kundens initiativ

SEB är i vissa fall skyldigt att göra en s.k. passendebedömning innan den genomför ett köpuppdrag åt kunden. Syftet med skyldigheten att göra en passendebedömning är att kontrollera att den placering kunden vill göra passar kunden utifrån dennes tidigare kunskap om och erfarenhet av det aktuella finansiella instrumentet och förhindra att kunden t.ex. köper mer riskfyllda instrument än vad den hade tänkt sig eller instrument som på annat sätt inte passar kunden.

Det ligger därför i kundens intresse att ge SEB fullständiga och sanningsenliga svar på de frågor som SEB ställer. Om kunden inte lämnar de uppgifter som behövs för att SEB ska kunna göra en passendebedömning, ska SEB lämna information om att SEB då inte heller kan avgöra om tjänsten eller produkten passar kunden.

Vid utförande och/eller vidarebefordran av order på kundens initiativ avseende sådana okomplicerade instrument som anges i 8 kap. 25 § lagen om värdepappersmarknaden kommer SEB regelmässigt inte att bedöma om den aktuella tjänsten eller det finansiella instrumentet passar kunden.

Information om SEB:s rådgivning

SEB tillhandahåller rådgivning bl.a. via rådgivare, mäklare och förvaltare. SEB lämnar råd främst om egna produkter t.ex. fonder, försäkringar och aktieobligationer som erbjuds av företag i SEB-koncernen samt om de finansiella instrument som handlas på värdepappersmarknaden, såsom aktier, obligationer och derivat. I viss mån lämnar SEB-koncernen även råd om andra produkter, t.ex. andra fondbolags fonder. Eftersom SEB lämnar råd om egna produkter agerar SEB som en "icke-oberoende rådgivare". När SEB lämnar rådgivning om andra fondbolags produkter har SEB vanligtvis ingått ett distributionsavtal med fondbolaget ifråga.

På kontor och telefonbanken tillhandahåller SEB investeringsrådgivning via privatrådgivare och företagsrådgivare som lämnar rådgivning inom ett begränsat urval av SEB:s egna fonder, se www.seb.se.

SEB erbjuder även en automatiserad rådgivningstjänst med ett fondutbud som du hittar på www.seb.se.

För att kunna erbjuda investeringsrådgivning som utgår från kundens bästa genomför SEB en genomgång av kundens kunskap och erfarenhet av investeringar i finansiella instrument, ekonomiska situation och investeringsmål inom ramen för vilken SEB, tillsammans med kunden, även går igenom kundens syfte med placeringarna och eventuella hållbarhetspreferenser, risktolerans och förmåga att bära förluster, så att SEB kan rekommendera kunden de placeringar som är lämpliga i det enskilda fallet (s.k. lämplighets-bedömning). Investeringsrådgivning sker således på grundval av de uppgifter som kunden lämnat om sig själv. Det är därför viktigt att kunden tar kontakt med SEB om dess förutsättningar ändras på sådant sätt att eventuellt tidigare givna råd behöver ses över eftersom SEB endast tar ansvar för att givna råd är lämpliga för kunden givet den information som SEB har vid just det tillfället. SEB kommer, som huvudregel, inte att följa upp att de givna råden är fortsatt lämpliga såvida inte något annat avtalats mellan SEB-koncernen och kunden.

Dokumentationen av de givna råden och lämplighetsbedömningen tillhandahålls kunden genom ett eller flera dokument, den så kallade skriftliga lämplighetsförklaringen, som kunden får ta del av efter genomförd rådgivning men innan transaktionen genomförs. När rådgivningen tillhandahålls med hjälp av teknik för distans-kommunikation, t.ex. via telefon, kan SEB komma att lämna den skriftliga lämplighetsförklaringen omedelbart efter det att kunden har bundits av ett avtal om köp eller försäljning av värdepapper. Detta förutsätter emellertid att kunden samtyckt till att erhålla lämplighetsförklaringen efter det att transaktionen genomförts samt fått en möjlighet att senarelägga transaktionen så att lämplighetsförklaringen först kan erhållas.

SEB integrerar hållbarhetsrisker vid rådgivning av finansiella produkter genom att säkerställa att respektive produkt i rådgivningserbudandet lever upp till särskilda hållbarhetskriterier. I de egna fonder som SEB ger råd kring integreras hållbarhetsrisker genom en kombination av metoderna inkludering, exkludering och aktivt ägande. När SEB ger råd kring andra fondbolags fonder säkerställs att respektive fondbolag har förbundit sig att följa FN:s riktlinjer för ansvarsfulla investeringar, vilket innebär att fondbolaget har att följa sex principer för ansvarsfulla investeringar. Att fondbolagen följer FN:s riktlinjer gör att SEB bedömer hållbarhetsriskerna för dessa fonder som låga. Genom att använda dessa, egna och externa, fonder i rådgivningen, samt förespråka god risk-spridning, bedömer SEB att hållbarhetsriskerna är låga och att en hållbarhetsrisk, om den skulle inträffa, därmed bör få en marginell inverkan på avkastningen.

Information om SEB:s "handla själv tjänst"

SEB tillhandahåller olika tjänster för handel och uppföljning som stöd till de kunder som hanterar sitt sparande själv. Du som kund kan handla via SEB:s digitala lösningar, kontor eller telefonbanken dygnet runt alla dagar. Inom ramen för "handla själv tjänsten" kan kunden se sitt eget innehav, handla med fonder och värdepapper samt ta del av aktuella kurser och detaljerad information om de fonder och värdepapper om ingår i SEB:s utbud.

Genom SEB kan du handla börshandlade produkter, svenska och nordiska aktier, ett urval av ETF:er och börshandlade certifikat och strukturerade placeringar i de fall dessa är passande för den enskilde kunden. Du får även tillgång till aktierekommendationer för ett antal nordiska, mest svenska bolag på vår internetbank. För kunder som efterfrågar ett bredare utbud av aktier och investeringsprodukter finns t.ex. aktiehandelstjänsten att tillgå. Det finns även möjlighet att ta del av SEB:s rekommendationer och marknadsanalyser samt prenumerera på olika former av information.

Begränsningar i SEB:s möjlighet att utföra vissa tjänster

SEB:s utbud av tjänster och produkter kan i vissa fall vara begränsat beroende på utländska regler. Begränsningarna kan bl. a vara avhängiga av var kunden är bosatt och/eller av vilka tillstånd SEB har. T.ex. har SEB, normalt sett, inte möjlighet att erbjuda rådgivnings- eller förvaltnings-tjänster till kunder bosatta i USA. Begränsningar av detta slag kan även omfatta fondbolag, såväl fondbolag inom SEB-koncernen som externa fondbolag vars fonder distribueras av SEB. Detta innebär att du som kund och andelsägare kan komma att begränsas i möjligheten att fortsätta att investera i dessa fonder om du bosätter dig utomlands.

Mer information om vilka begränsningar som en utlandsflytt kan innebära för SEB:s möjlighet att fortsätta kunna erbjuda dig sina tjänster och produkter kan du få genom att kontakta din rådgivare eller närmaste SEB-kontor. Vi vill särskilt informera om vikten av att i god tid innan en förestående utlandsflytt kontakta SEB för att på bästa sätt gå igenom de konsekvenser detta kan få för dig avseende de av SEB:s tjänster och produkter som du använder.

Information om intressekonflikter

SEB tillhandahåller ett heltäckande utbud av finansiella tjänster där många verksamheter ingår. Detta innebär å ena sidan att SEB kan tillhandahålla full finansiell service på samtliga områden å den andra sidan att intressekonflikter kan förekomma. Med intressekonflikter avses intressekonflikter dels mellan SEB, inkl. ledning, styrelse, personal m.fl. och kunder, dels intressekonflikter mellan olika kunder. Vidare avses intressekonflikter mellan olika verksamheter i SEB samt mellan SEB och andra verksamhetsområden i koncernen.

SEB har identifierat de områden där potentiella intressekonflikter kan uppkomma, bl.a. kan intressekonflikter uppkomma i SEB:s analys-, rådgivning- och corporate financeverksamhet nämns som exempel på sådana områden. I SEB:s Riktlinjer för hantering av intressekonflikter beskrivs de potentiella intressekonflikter som har identifierats samt hur de ska hanteras och undvikas för att förhindra att kundernas intressen påverkas negativt. För att undvika att intressekonflikter ska uppstå har SEB vidtagit åtgärder såsom exempelvis att hålla koncernens olika verksamheter, mellan vilka intressekonflikter kan uppstå, åtskilda från varandra på ett sådant sätt att information inte otillbörligt kan utnyttjas i någon annan del av SEB. SEB har även antagit riktlinjer som säkerställer att rapporteringsgången och ersättningsarrangemang skyddar de anställdas oberoende samt antagit regler om att anställda inte får hantera affärer där den anställde eller närstående person har intressen som kan leda till en intressekonflikt. De anställda ska alltid i första hand tillvarata kundens intressen, vilket beskrivs i SEB:s Riktlinjer för hantering av intressekonflikter. På kundens begäran tillhandahåller SEB närmare uppgifter om riktlinjerna.

Information om ersättningar och förmåner

I SEB finns riktlinjer för ersättningar och förmåner d.v.s. hur betalning eller mottagande av avgifter, kommission och naturaförmåner (incitament) ska behandlas i samband med tillhandahållande av värdepapperstjänster. Incitament som betalas till eller tas emot av en tredjepart måste vara utformat för att höja kvaliteten på den för kunden aktuella värdepapperstjänsten. Dessutom ska arrangemanget vara i enlighet med kundens bästa intresse. Incitament får vidare inte betalas ut eller tas emot om det skulle strida mot SEB:s skyldighet att i sin verksamhet handla på ett ärligt, rättvist och professionellt sätt.

I de fall där SEB löpande får någon form av ersättning från en tredjepart måste SEB kunna motivera att även kunden gynnas över tid.

När SEB tillhandahåller diskretionär portföljförvaltning till kund måste SEB, med undantag för vissa mindre icke monetära ersättningar, överföra den ersättning eller förmån som erhålls från en tredjepart, till kunden.

SEB kan dock från tredjepart komma att ta emot vissa mindre icke monetära ersättningar tex deltagande i konferenser, seminarier gällande finansiella instrument eller investeringstjänster och representation till ett rimligt värde. Dessa förmåner anses dock enligt SEB:s mening inte påverka SEBs skyldigheter att tillvarata kundens intresse.

För information om hur SEB hanterar ersättningar från tredjepart se prislista för respektive tjänst.

Du som är kund hos SEB har rätt att få information om de ersättningar och förmåner som SEB får av, respektive betalar till, tredjepart innan värdepapperstjänsten utförs. Nedan följer en kortfattad beskrivning av de vanligast förekommande ersättningarna och förmånerna som SEB tar emot från, eller betalar till, tredjepart.

Fondandelar

De fonder som förmedlas genom SEB förvaltas av olika fondbolag. SEB får ersättning för försäljningen av fondandelar från respektive fondbolag. Sådan ersättning beräknas normalt som:

- en engångsersättning vid försäljningen i form av en procentsats på det investerade beloppet,
- en årlig ersättning i form av en procentsats på det förvaltade kapitalet, eller
- en kombination av dessa alternativ.

Ersättningen kan variera mellan olika fondbolag och mellan olika fonder förvaltade av samma bolag. Vidare kan SEB erhålla kostnadsfri utbildning eller annan support från fondbolag. Fonder som förvaltas av fondbolag i SEB-koncernen förmedlas i vissa fall av andra värdepappersinstitut än SEB. För denna förmedling erhåller institutet en distributionsersättning från SEB som beräknas enligt ovan. Läs mer om incitament vid fond-distribution på <http://seb.se/privat/spara-och-placera/fonder/om-distributionsersattningar>.

Strukturerade produkter

De strukturerade produkter som SEB tillhandahåller kan vara utgivna av andra emittenter än SEB. SEB får då ersättning för förmedlingen av de strukturerade produkterna från respektive emittent. Ersättningen kan beräknas som en procentsats på det investerade beloppet och den kan variera mellan olika emittenter samt mellan olika strukturerade produkter tillhandahållna av samma emittent. De strukturerade produkter som SEB erbjuder förmedlas i vissa fall av andra värdepappersinstitut än SEB. För denna förmedling betalar SEB en provision till det institutet. Provisionen beräknas som en engångsersättning av investerat belopp.

Räntemarknaden

SEB kan få ersättning av emittenter av obligationer eller penning-marknadsinstrument då vi medverkar i transaktioner på primär- eller andrahandsmarknaden. Sådan ersättning beräknas normalt som:

- en fast ersättning,
- en rörlig del baserad på omsättningen, eller
- en kombination av dessa beräkningsmetoder.

Emissioner

SEB medverkar ibland vid emissioner, noteringar och andra företagshändelser. För denna medverkan erhåller SEB provision. Sådan ersättning beräknas normalt som:

- en fast ersättning,
- en engångsersättning bestående av en procentsats på det belopp som SEB:s kunder tecknat aktier för, eller
- en kombination av dessa alternativ.

Kapitalförvaltning

Om du är kund hos en kapitalförvaltare som samarbetar med SEB kan ditt konto finnas hos SEB. SEB och kapitalförvaltaren kan då ha ett avtal om delning av det courtage som du betalar till SEB.

Anvisning av kund

SEB kan vidare erhålla eller lämna ersättning i samband med en anvisning av kund till eller av tredjepart. Sådan ersättning beräknas som:

- en engångsersättning,
- en årlig ersättning i form av en procentsats på det förvaltade kapitalet,
- en årlig ersättning beräknad som en del av erlagt courtage, eller
- en kombination av dessa alternativ.

Mer information

Önskar du detaljerad information om de incitament som belöpt på dina finansiella instrument ber vi dig kontakta din rådgivare eller närmaste SEB-kontor. Dessutom kommer information om de eventuella tredjepartsersättningar som SEB erhållit i relation till de värdepapperstjänster som tillhandahållits framgå av ditt årsbesked. Du kan även ringa oss på 0771-365 365.

Information om kostnader och avgifter

Nedan följer information om kostnader och avgifter samt hur kunden betalar för dessa.

För börsnoterade aktier, emissionsrätter, konvertibler, teckningsoptioner, optioner och terminer utgår transaktionsavgift bestående av kurtagage. Om handel sker i annan valuta än SEK kan kostnad för valutaväxling tillkomma.

Information om SEB och dess värdepapperstjänster, forts.

För börshandlade certifikat, warranter, minifutures och bevis utgår transaktionsavgift bestående av kortage, och i förekommande fall kostnad för valutaväxling. Därutöver föreligger löpande utgifter för förvaltning och/eller transaktioner inom det finansiella instrumentet, så kallade instrumentkostnader.

För kapitalskyddade placeringar såsom aktieobligationer, råvaruobligationer och valutaobligationer föreligger instrumentkostnader inbegripet löpande utgifter för förvaltning och/eller transaktioner inom det finansiella instrumentet samt engångsavgifter såsom uppläggningsavgift. I förekommande fall föreligger kostnad för valutaväxling.

För OTC-handlade certifikat, warranter och bevis utgår transaktionsavgift bestående av kortage samt implicita transaktionskostnader (pålägg/avdrag) vilka är inkluderade i köp och säljpriset (som pålägg/avdrag), och i förekommande fall kostnad för valutaväxling. Därutöver föreligger instrumentkostnader inbegripet löpande utgifter för förvaltning och/eller transaktioner inom det finansiella instrumentet.

För OTC-handlade konvertibler, optioner, terminer, obligationer och förlagsbevis utgår transaktionsavgift bestående av kortage samt implicita transaktionskostnader (pålägg/avdrag) vilka är inkluderade i köp och säljpriset (som pålägg/avdrag), och i förekommande fall kostnad för valutaväxling.

För börshandlade fonder, så kallade ETFer ("Exchange Traded Funds") utgår transaktionsavgift bestående av kortage avseende fondandelar och i förekommande fall kostnad för valutaväxling om handel sker i annan valuta än SEK. Därutöver föreligger instrumentkostnader inbegripet årlig avgift vilken till störst del består av löpande förvaltningsavgift avseende bland annat förvaltning, och som tas ut av fondförvaltaren, underliggande transaktionskostnader (inbegripet implicita) inom fonden samt i förekommande fall resultatbaserad avgift som tas ut för vissa fonder om förbestämda mål uppnåtts.

För fonder föreligger löpande avgifter som tas ut av fondförvaltaren och kostnader för transaktioner inom fonden. I förekommande fall kan kostnad för valutaväxling tillkomma om fondandelar handlas i annan valuta än SEK. För vissa fonder kan även resultatbaserade avgifter tas ut om förutbestämda mål uppnåtts.

Ett estimat på den totala kostnaden kommer tillhandahållas innan investeringstjänsten utförs t.ex. orderläggning och den uttrycks både i procent av investerat belopp och i absoluta belopp. För de fall finansiella instrument handlas i utländsk valuta kan en tillkommande valutaväxlingskostnad uppstå. Kostnader relaterat till valutaväxling kommer att uppskattas utifrån rimliga antaganden. I förekommande fall har SEB erhållit ersättning från tredjepart för distribution av finansiella instrument. Sådan tredjepartsersättning kommer att redovisas inom ramen för instrumentkostnader och visas som "varav till distributören". Utöver den förhandsinformation om kostnader och avgifter som ges, kommer även en årlig kostnadssammanställning att erhållas. Observera att en prisrörelse i ett finansiellt instrument, orsakad av underliggande marknadsrisk, inte är en kostnad i detta sammanhang.

Transaktionskostnader relaterat till kortage för att förvärva finansiella instrument belastar kundens konto, medan övriga transaktionsavgifter belastar det belopp som kund investerat. Instrumentkostnader relaterat till finansiella instrument är antingen inkluderade i priset eller dras från instrumentets redovisade värde, och belastar det belopp som kund investerat. I tillägg till de kostnader som omnämns ovan kan i förekommande fall kostnader och avgifter relaterat till clearing och/eller lösen tillkomma.

Övriga kostnader såsom leveranskostnad, stämpelskatt, restitutioner, konverteringsavgifter, kostnader relaterat till utförande av betalningar samt flyttkostnader kan förekomma.

Information om investerarskydd

SEB håller kunders finansiella instrument avskilda från SEB:s tillgångar.

Enligt lagen om investerarskydd har kunden, om denne i händelse av SEB:s konkurs inte skulle få ut sina finansiella instrument hos SEB, rätt till särskild ersättning med sammanlagt högst 250 000 kr. Nämda ersättning kan även innefatta medel som SEB tagit emot med redovisningskyldighet.

Kund som vill ha ersättning ska senast ett år från dagen för konkursbeslutet framställa krav till Riksgälden, som efter prövning betalar ut ersättning.

Individuellt pensionssparande (IPS) omfattas inte av investerarskyddet.

För mer information, se www.riksdagen.se.

Information om statlig insättningsgaranti

Fondkonto

Innehav av fondandelar omfattas inte av den statliga insättningsgarantin. Investerarskyddet gäller om fondandelarna är förvaltarregistrerade, se vidare ovan information om investerarskyddet.

IPS

Behållningen på kontot omfattas inte av den statliga insättningsgarantin.

Depå och VP-/Servicekonto

Värdepappersinnehavet omfattas inte av den statliga insättningsgarantin, se istället ovan information om investerarskyddet.

Investeringsparkonto

De kontanta medlen på kontot omfattas av den statliga insättningsgarantin enligt beslut av Riksgälden.

Varje kund som enligt lagen om insättningsgaranti har rätt till ersättning, garanteras ersättning för sin sammanlagda kontobehållning i SEB upp till 1 050 000 kr. Riksgälden betalar ut ersättningen inom 7 arbetsdagar från den dag SEB försattes i konkurs eller Finansinspektionen beslutade att garantin ska träda in.

Värdepappersinnehavet omfattas inte av den statliga insättningsgarantin, se istället ovan information om investerarskyddet.

För ytterligare information, se www.riksdagen.se.

Information enligt lag om distansavtal och avtal utanför affärslokaler

Allmänt

Med distansavtal menas avtal som du ingår utan att du träffar oss personligen. Det kan exempelvis vara avtal som du ingår via internet, telefon eller om du svarar på ett annons-/brevutskick. Om du ingår ett distansavtal har du, förutom informationen i villkoren ovan, rätt att innan avtalet ingås få ytterligare information enligt lag om distansavtal och avtal utanför affärslokaler.

Priser, avgifter och skatter

Pris för SEB:s tjänster utgår enligt SEB:s vid varje tid gällande prislista. Aktuell prislista finns på www.seb.se eller på våra bankkontor.

På grund av detta avtal kan du behöva betala skatter, avgifter och kostnader till andra än oss.

Ångerrätt och uppsägning av avtalet

Om du har ingått ett avtal med oss på distans har du ångerrätt. Ångerrätt innebär att du kan avsluta avtalet inom 14 dagar räknat från den dag som du ingick avtalet, till exempel skrivit under avtalet eller godkänt villkoren. Om du har fått avtalsvillkoren och övrig information från oss efter att du ingått avtalet räknas din ångerfrist (de 14 dagarna) först från den dag då du fick avtalsvillkoren och övrig information från oss.

Ångerrätten gäller bara för det inledande avtalet och inte för de enskilda avtal eller tjänster under avtalstiden för detta avtal. Du har inte heller någon ångerrätt avseende de enskilda avtal, tjänster, uttag, köp, betalningar, transaktioner, överföringar m.m. eller motsvarande som vi på din begäran utfört innan du meddelade oss att du ville ångra avtalet.

Om du använder din ångerrätt har vi rätt till ersättning för den avtalade tjänsten för den tid du använt tjänsten och för kostnader fram till dess att du meddelade oss att du ville använda din ångerrätt.

Om du vill ångra ditt avtal (använda din ångerrätt) ska du höra av dig till oss. Det gör du enklast genom att kontakta något av våra bankkontor, per telefon 0771-365 365 eller via post på adress 106 40 Stockholm.

Vad som i övrigt gäller för uppsägning av avtalet i förtid eller ensidigt framgår av avtalets allmänna bestämmelser.

Information om Skandinaviska Enskilda Banken, se ovan.

Inspelning av samtal m.m.

Kunden är medveten om att SEB kan spela in och bevara telefonsamtal och annan elektronisk kommunikation i samband med att kunden lämnar SEB uppdrag om handel med finansiella instrument. Samtal kan även komma att spelas in och bevaras vid andra kontakter med kunden. Kopior av inspelade samtal och bevarad elektronisk kommunikation med kunden kommer att finnas tillgängliga på begäran under en period på fem år. Kunden har rätt att på begäran få ta del av inspelade samtal och bevarad elektronisk kommunikation för vilket SEB har rätt att ta ut en skäligen avgift.

Information om SEB:s tjänster och produkter

Information om SEB:s tjänster och produkter finns på www.seb.se. Handel med värdepapper sker på bankkontor eller via telefon. På Internetbanken kan kunden bl.a. handla nordiska aktier, warrant, obligationer, konvertibler och aktieobligationer. Dessutom kan kunden teckna sig för nya aktieobligationer och aktier.

Reklamationer och klagomål

Om kund är missnöjd med någon av SEB:s tjänster är det viktigt att kunden kontaktar SEB och framför sina synpunkter.

Information om SEB och dess värdepapperstjänster, forts.

Kontakta i första hand den person eller enhet inom SEB som tillhandahåller tjänsten eller utfört uppdraget, via telefon 0771-365 365, eller meddelandetjänsten på Internetbanken för privatpersoner eller adress som angivits ovan. Om kunden inte skulle vara nöjd med det svar som erhålls kan kunden kontakta SEB Customer Claims, 106 40 Stockholm, telefon 0771-62 10 00.

Vill kunden diskutera ärendet med oberoende part kan Konsumenternas Bank- och Finansbyrå kontaktas, se www.konsumentbankbyran.se.

Om kunden anser att ett klagomål inte resulterar i en tillfredsställande rättelse från SEB:s sida kan kunden vända sig till Allmänna reklamationsnämnden (ARN) som är en nämnd för alternativ tvistlösning. Adress: Box 174, 101 23 Stockholm. En anmälan till ARN ska vara skriftlig. För att ARN ska pröva ärendet finns bland annat vissa värde- och tidsgränser. Nämnden lämnar rekommendationer om hur tvisten mellan kunden och SEB bör lösas. SEB åtar sig att medverka i ARN:s behandling av tvisten. För mer information, anmälningsblankett m.m., se www.arn.se.

Insättningsgaranti och investerarskydd, se ovan.

Information om egenskaper och risker avseende finansiella instrument

1. Handel med finansiella instrument

Handel med finansiella instrument sker i huvudsak i organiserad form vid en handelsplats. Handeln sker genom de värdepappersföretag som deltar i handeln vid handelsplatsen. Som kund måste Du normalt kontakta ett sådant värdepappersföretag för att köpa eller sälja finansiella instrument. För mer information om var SEB utför dina order, se aktuell policy för bästa orderutförande.

Handeln på reglerade marknader, handelsplattformar och andra platser utgör en andrahandsmarknad för finansiella instrument som ett bolag redan gett ut (emitterat). Om andrahandsmarknaden fungerar väl, d.v.s. det är lätt att hitta köpare och säljare och det noteras anbudskurser från köpare och säljare samt avslutskurser (betalkurser) från gjorda affärsavslut fortlöpande, har även bolagen en fördel genom att det blir lättare att vid behov emittera nya instrument och därigenom få in mer kapital till bolagets verksamhet. Förstahandsmarknaden, eller primärmarknaden, kallas den marknad där köp/teckning av nyemitterade instrument sker.

1.1 Handelsplatser och andra utförandeplatser

Med handelsplatser avses reglerade marknader och de två formerna av handelsplattformar – MTF-plattform och OTF-plattform. Därtill kan kunders handel utföras via ett värdepappersföretag som agerar som systematisk internhandlare (SI), marknadsgarant eller annan person som tillhandahåller likviditet.

1.1.1 Reglerad marknad

På en reglerad marknad handlas olika typer av finansiella instrument. För finansiella instrument som har getts ut av aktiebolag är det endast instrument som har getts ut av publika aktiebolag som kan noteras och handlas på en reglerad marknad. Det ställs stora krav på sådana bolag, bl.a. avseende bolagets storlek, verksamhetshistoria, ägarspridning och offentlig redovisning av bolagets ekonomi och verksamhet.

I Sverige finns i dagsläget två reglerade marknader: NASDAQ Stockholm AB (Stockholmsbörsen) och Nordic Growth Market NGM AB (NGM).

1.1.2 MTF-plattform

En MTF-plattform (MTF) kan beskrivas som ett handelssystem som organiseras och tillhandahålls av en börs eller ett värdepappersföretag. Det ställs typiskt sett lägre krav, i form av t.ex. informationsgivning och verksamhetshistoria, på de finansiella instrument som handlas på en handelsplattform jämfört med finansiella instrument som handlas på en reglerad marknad.

I Sverige finns i dagsläget tre MTF-er: Spotlight, First North och Nordic MTF.

1.1.3 OTF-plattform

En OTF-plattform (OTF) är på många sätt lik en MTF-plattform. Men på en OTF-plattform får bara finansiella instrument som inte är aktier eller aktierelaterade värdepapper handlas, såsom obligationer och derivatinstrument. Vidare får OTF-plattformen ha friare regler för handeln inklusive ordermatchningen än vad reglerade marknader och MTF-plattformar får ha.

1.1.4 Systematisk internhandlare, marknadsgarant eller annan person som tillhandahåller likviditet

En systematisk internhandlare (SI) är ett värdepappersföretag som på ett organiserat, frekvent och systematiskt sätt handlar för egen räkning genom att utföra kundorder utanför en reglerad marknad eller en handelsplattform.

En systematisk internhandlare är skyldig att offentliggöra marknads-mässiga anbud, d.v.s. köp- och säljpriser, för likvida finansiella instrument som handlas på en handelsplats och som den systematiska internhandlaren bedriver systematisk internhandel för.

Handel mot ett instituts eget lager eller mot andra kunder kan även äga rum genom ett värdepappersföretag utan att det är fråga om systematisk internhandel.

Institutet i fråga utgör i sådant fall marknadsgarant eller annan tillhandahållare av likviditet.

1.1.5 Handels-/noteringslistor

När det gäller aktier delar vanligen handelsplatser i aktierna i olika listor, vilka publiceras t.ex. på handelsplatsens hemsida, i dagstidningar och andra medier. Avgörande för på vilken lista ett bolags aktier handlas kan vara bolagets börsvärde t.ex. Stockholmsbörsens Large-, Mid- och Small cap. De mest omsatta aktierna kan också finnas på en särskild lista. Vissa värdepappersföretag publicerar även egna listor över finansiella instrument som handlas via institutet, kurser till vilka instrumenten handlas etc. Aktier på listor med höga krav och hög omsättning anses normalt kunna innebära en lägre risk än aktier på andra listor.

Information om kurser m.m. avseende aktier såväl som andra typer av finansiella instrument, exempelvis fondandelar, optioner och obligationer, publiceras också regelbundet via t.ex. handelsplatsernas hemsidor, i dagstidningar och andra medier.

2. Risker med finansiella instrument och handel med finansiella instrument

2.1 Allmänt om risker

Investeringar i finansiella instrument är förknippade med ekonomisk risk, vilket beskrivs i detta informationsdokument. Du som kund ansvarar själv för risken i dina investeringar och måste därför själv ta del av och därmed skaffa dig kännedom om de allmänna villkor, faktablad, prospekt eller liknande, som gäller för handel med sådana instrument och om instrumentens egenskaper och risker. Du kan få informationen via det värdepappersföretag som du har anlitat. Du måste också fortlöpande bevaka dina investeringar i sådana instrument. Detta gäller även om du fått investeringsrådgivning vid investeringstillfället. Om du själv förvaltar dina investeringar och det skulle visa sig behövas, är det ditt eget ansvar att vara beredd att snabbt vidta åtgärder, exempelvis genom att se över dina investeringar och göra en bedömning om det finns skäl att sälja instrument som utvecklas negativt.

Det finns en uppdelning på så kallade icke-komplexa finansiella instrument (vanligtvis t.ex. aktier och värdepappersfonder) respektive komplexa finansiella instrument (vanligtvis t.ex. derivatinstrument). Uppdelningen belyser bl.a. att instrumenten är förenade med olika nivåer av risk och det kan också vara svårare att förstå riskerna med komplexa finansiella instrument. När det gäller handel med finansiella instrument är det också viktigt att beakta den risk det kan innebära att handla med finansiella instrument på en annan handelsplats än en reglerad marknad, där kraven som ställs generellt är lägre.

Finansiella instrument kan ge avkastning i form av utdelning eller ränta. Härutöver kan marknadspriset (kursen) på instrumentet öka eller minska i förhållande till priset när investeringen gjordes. I den fortsatta beskrivningen inräknas i ordet investering även eventuella korta positioner (negativa exponeringar) som tagits i instrumentet, jämför t.ex. vad som sägs om blankning i avsnitt 6 nedan. Den totala avkastningen är summan av utdelning/ränta och prisförändring på instrumentet.

Vad investeraren eftersträvar är naturligtvis en total avkastning som är positiv, d.v.s. att investeringen ger vinst, helst så hög som möjligt. Men det finns också en risk att den totala avkastningen blir negativ, d.v.s. att det blir en förlust på investeringen. Risken för förlust varierar med olika instrument. Vanligen är möjligheten till vinst på en investering i ett finansiellt instrument kopplad till risken för förlust. Generellt är möjligheten till vinst respektive risken för förlust större ju längre du behåller investeringen, men för vissa instrument finns det en rekommenderad innehavstid som kan påverka hur lång tid det är lämpligt att du behåller investeringen. I investeringsssammanhang används ibland ordet risk som uttryck för såväl förlustrisk som möjlighet till vinst.

I den fortsatta beskrivningen används dock ordet risk enbart för att beteckna förlustrisk. Det finns olika sätt att investera som minskar risken. Vanligen anses det bättre att inte investera bara i ett enda eller ett fåtal finansiella instrument, utan att i stället investera i flera olika finansiella instrument. Dessa instrument bör då erbjuda en spridning av riskerna och inte samla risker som kan utlösas samtidigt. En spridning av investeringarna till utländska marknader minskar normalt också risken i den totala portföljen, även om det vid handel med utländska finansiella instrument tillkommer en valutarisk.

2.2 Olika typer av riskbegrepp m.m.

I samband med den riskbedömning som bör ske då Du som kund bör göra inför en investering i finansiella instrument, och även fortlöpande under innehavstiden, finns en mängd olika riskbegrepp och andra faktorer att beakta och sammanväga. Nedan följer en kort beskrivning av några av de vanligaste riskbegreppen.

Information om SEB och dess värdepapperstjänster, forts.

Bolagsspecifik risk – risken att ett visst bolag går sämre än förväntat eller drabbas av en negativ händelse och de finansiella instrument som är relaterade till bolaget därmed kan falla i värde.

Branschspecifik risk – risken att en viss bransch går sämre än förväntat eller drabbas av en negativ händelse och de finansiella instrument som är relaterade till bolag i branschen därmed kan falla i värde.

Hållbarhetsrisk – en miljörelaterad, social eller styrningsrelaterad händelse eller omständighet som, om den skulle inträffa, skulle ha en faktisk eller potentiell betydande negativ inverkan på ett bolags verksamhet eller en investerings värde. Exempel på hållbarhetsrisk är konsekvenserna av miljöförstoring (t.ex. förbud som gör att verksamhet måste ställa om eller avvecklas, minskad efterfrågan, svårighet att erhålla finansiering eller fysisk risk som utarmning av resurser och naturkatastrofer), konsekvenser av brott mot mänskliga rättigheter, arbetstagares rättigheter, jämställdhet, korruption och mutor samt konsekvenserna av bristande bolagsstyrning. Det innebär att både miljörelaterade, sociala eller styrningsrelaterade händelser som härrör från exempelvis ett bolags egen verksamhet och sådana som inträffar oberoende av den verksamhet som bolaget bedriver kan innebära en hållbarhetsrisk för bolaget.

Hävstångseffektsrisk - konstruktionen av derivatinstrument som gör att det finns en risk att prisutvecklingen på den underliggande tillgången får ett större negativt genomslag i kursen/priset på derivatinstrumentet.

Kreditrisk - risken för bristande betalningsförmåga hos till exempel en emittent eller en motpart.

Bristande betalningsförmåga för en emittent eller motpart kan innebära konkurs eller företagsrekonstruktion med offentligt ackord (nedsättning av fordringsbelopp). Banker, andra kreditinstitut och värdepappersbolag kan i stället bli föremål för resolution. Det innebär att staten kan ta kontroll över institutet och dess förluster kan komma att hanteras genom att dess aktie- och fordringsägare får sina innehav nedskrivna och/eller för fordringsägare sina fordringar konverterade till aktieinnehav (s.k. skuldnedskrivning eller bail-in).

Kursrisk - risken att kursen/priset på ett finansiellt instrument går ner.

Legal risk - risken att relevanta lagar och regler är oklara eller kan komma att ändras.

Likviditetsrisk - risken att kunden inte kan sälja eller köpa ett finansiellt instrument vid en viss önskad tidpunkt.

Marknadsrisk - risken att marknaden i sin helhet, eller viss del därav där kunden har sin placering, t.ex. den svenska aktiemarknaden, går ner.

Prisvolatilitetsrisk - risken för att stora svängningar i kursen/priset på ett finansiellt instrument kan påverka placeringen negativt.

Ränterisk - risken att det finansiella instrument kunden placerat i minskar i värde p.g.a. förändringar i marknadsräntan.

Skatterisk - risken att skatteregler och/eller skattesatser är oklara eller kan komma att ändras.

Valutakursrisk - risken att en utländsk valuta till vilken ett innehav är relaterat (ex.vis fondandelar i en fond som placerar i amerikanska värdepapper noterade i USD) försvagas.

3. Finansiella instrument

3.1 Fonder och fondandelar

En fond är en "portfölj" av olika finansiella instrument, t.ex. aktier och obligationer. Fonden ägs gemensamt av alla som sparar i fonden, andelsägarna, och förvaltas av ett fondbolag eller en AIF-förvaltare. Fondandelsägarna får det antal andelar i fonden som motsvarar andelen insatt kapital i förhållande till fondens totala kapital. Det är viktigt för dig som kund att ta reda på vilka investeringsregler som gäller för en fond som du vill investera i.

Varje fondbolag och AIF-förvaltare som förvaltar specialfonder är skyldigt att självant erbjuda potentiella investerare det faktablad som avser fonden.

I faktabladet framgår även fondens risk/avkastningsprofil där sambandet mellan risk och möjlig avkastning i fonden anges i form av en skala mellan 1 och 7, där 7 innebär högsta möjliga avkastning men också högst risk för dig som investerare. Se även avsnitt 2.2 ovan.

Olika slags fonder styrs av olika regelverk:

Värdepappersfonder är de fonder som uppfyller det s.k. UCITS-direktivets krav på bl.a. investeringsbestämmelser och riskspridning. Såväl svenska som utländska värdepappersfonder (som fått tillstånd i sitt hemland inom EES) får, efter anmälan till behörig myndighet, säljas och marknadsföras fritt i samtliga EES-länder.

Alternativa investeringsfonder (AIF) är fonder som har friare investeringsregler eftersom förvaltaren kan investera i fler typer av tillgångar och använda olika investeringsstrategier, utan UCITS-direktivets krav på, exempelvis riskspridning. Den som förvaltar en AIF kallas för AIF-förvaltare och ska följa reglerna i AIFM-direktivet.

Det är särskilt viktigt för dig som kund att ta reda på vilka investeringsregler som en AIF du avser att investera i kommer att iakttas. Detta framgår av fondens informationsbroschyr/prospekt och faktablad.

Svenska specialfonder är en typ av AIF. De uppfyller delvis UCITS-direktivets krav på bl.a. investeringsbestämmelser och riskspridning men har fått tillstånd att på ett eller flera sätt avvika från reglerna i UCITS-direktivet. Det är särskilt viktigt för dig som kund att ta reda på vilka investeringsregler som en svensk specialfond du avser att investera i kommer att iakttas. Detta framgår av fondens informationsbroschyr/prospekt och faktablad.

Du kan köpa eller lösa in andelar i olika slags fonder på olika sätt:

Andelarna i en fond kan köpas och lösas in genom värdepappersföretag som distribuerar andelar i fonden eller direkt hos fondbolaget. Vissa fonder handlas dagligen eller månatligen medan andra fonder kan ha förutbestämda tidpunkter då fonden är "öppen" för köp och inlösen, varför det inte alltid är möjligt med regelbunden handel. Ett fondbolag kan i vissa undantagsfall stänga eller senarelägga handeln med andelarna i en fond. Det innebär att om du lagt en köp- eller inlösenorden kommer ordern inte utföras förrän handeln med fonden är i gång igen. För att få stänga en fond för handel krävs det att det finns "särskilda omständigheter" eller "särskilda skäl", exempelvis att en marknad fungerar otillfredsställande så att en fond får likviditetsproblem. Ett fondbolags möjlighet att stänga en fond för handel ska framgå av fondens fondbestämmelser.

Andelarnas aktuella värde beräknas regelbundet av fondbolaget och baseras på kursutvecklingen av de finansiella instrument som ingår i fonden. Det kapital som investeras i en fond kan både öka och minska i värde och det är därför inte säkert att du som investerare får tillbaka hela det insatta kapitalet. För fonder med en basvaluta annan än SEK tillkommer en valutarisk vid handel av fondandelar.

En s.k. **ETF (Exchange Traded Fund)** eller **börshandlad fond**, skiljer sig från hur en vanlig fond handlas. Andelar i ETF:er handlas över börsen på samma sätt som man handlar aktier. Dock kan de i vissa fall även köpas och lösas in direkt hos fondbolaget.

Olika fonder har olika investeringsinriktning. Med investeringsinriktning menas vilken typ av finansiella instrument som fonden investerar i. Nedan redogörs i korthet för några av de vanligaste typerna av investeringsinriktningar för fonder. Utöver dessa finns det även fonder som investerar i speciella branscher, marknader och regioner.

I aktiefonder investeras allt eller huvudsakligen allt kapital i aktier eller aktierelaterade finansiella instrument. Förvaltningen av fonden sker efter analys av förväntningar om framtida marknadsutveckling. Att investera i en aktiefond, som har investerat i flertalet olika aktier, minskar den bolagsspecifika risken för investeraren jämfört med risken för aktieägaren som direktinvesterar i en eller ett fåtal aktier. Därutöver slipper andelsägaren att själv välja ut, köpa, sälja och bevaka aktierna och annat förvaltningsarbete runt detta.

I räntefonder investeras allt eller huvudsakligen allt kapital i obligationer eller räntebärande instrument. Principen för räntefonder är densamma som för aktiefonder: investering sker i olika räntebärande instrument för att få riskspridning i fonden och förvaltningen i fonden sker efter analys av förväntningar om framtida ränteutveckling.

I blandfonder kan kapitalet investeras i såväl aktier, ränterelaterade instrument som andra fonder.

I indexfonder förvaltas inte fondkapitalet aktivt, utan kapitalet investeras istället i finansiella instrument som följer sammansättningen i ett visst bestämt index.

I fond-i-fonder investeras kapitalet i andra fonder. En fond-i-fond kan ses som ett alternativ till att själv välja att investera i flera olika fonder. En investerare kan därmed uppnå den riskspridning som en väl sammansatt egen fondportfölj kan ha. Det finns fond-i-fonder med olika investeringsinriktningar och risknivåer.

Hedgefonder är AIF:er med mycket fria investeringsregler, som kan ge förvaltaren möjlighet att investera i fler typer av tillgångar och använda i stort sett vilka investeringsstrategier som helst. Hedge betyder skydda på engelska. Trots att hedging är avsett att skydda mot oväntade förändringar i marknaden kan en hedgefond vara en fond med hög risk, då hedgefonder ofta är högt belånade. Skillnaderna är dock stora mellan olika hedgefonder och det finns även hedgefonder med låg risk. Tanken med hedgefonder är att investera ska kunna få avkastning oavsett om marknaderna går upp eller ner. Investeringsinriktningen kan vara allt från aktier, valutor och räntebärande instrument till olika arbitragestrategier (spekulation i förändringar av t.ex. räntor och/eller valutor). Hedgefonder använder sig ofta av derivatinstrument i syfte att öka eller minska fondens risk. Blankning är också ett vanligt inslag. Läs mer om derivatinstrument i avsnitt 5 och blankning i avsnitt 6.

För ytterligare information om fonder, se Fondbolagens Förenings hemsida, www.fondbolagen.se.

3.2 Aktier

3.2.1 Aktier och aktiebolag

Aktier i ett aktiebolag ger ägaren rätt till en andel av bolagets aktiekapital. Går bolaget med vinst lämnar bolaget vanligen utdelning på aktierna. Aktier ger också rösträtt på bolagsstämman, som är det högsta beslutande organet i bolaget. Ju fler aktier ägaren har desto större andel av kapitalet, utdelningen och rösterna har aktieägaren. Beroende på vilken serie aktierna tillhör kan rösträtten variera. Aktiebolag kan antingen vara privata eller publika. Endast publika bolag får låta aktierna handlas på en handelsplats.

3.2.2 Aktiekursen

Kursen (priset) på en aktie påverkas i första hand av utbudet respektive efterfrågan på den aktuella aktien vilket i sin tur, åtminstone på lång sikt, styrs av bolagets framtidsutsikter.

En akties värdering grundas främst på marknadsanalyser och bedömningar av bolagets möjligheter att göra framtida vinster. Den framtida utvecklingen i omvärlden av konjunktur, teknik, lagstiftning, konkurrens osv. avgör hur efterfrågan blir på bolagets produkter eller tjänster och är därför av grundläggande betydelse för kursutvecklingen på bolagets aktier.

Det aktuella ränteläget spelar också en stor roll för prissättningen. Om marknadsräntorna stiger ger räntebärande finansiella instrument, som ges ut samtidigt (emitteras), bättre avkastning. Normalt sjunker då kurserna på aktier som handlas regelbundet och på redan utgivna räntebärande instrument. Skälet är att den ökade avkastningen på nyemitterade räntebärande instrument relativt sett blir bättre än avkastningen på aktier, och på utgivna räntebärande instrument. Dessutom påverkas aktiekurserna negativt av att räntorna på bolagets skulder ökar när marknadsräntorna går upp, vilket minskar vinstutrymmet i bolaget.

Också andra förhållanden som är knutna direkt till bolaget, t.ex. förändringar i bolagets ledning och organisation, produktionsstörningar m m kan påverka bolaget negativt. Aktiebolag kan i värsta fall gå så dåligt att de måste försättas i konkurs. Aktiekapitalet dvs. aktieägarnas insatta kapital är det kapital som då först används för att betala bolagets skulder. Detta leder oftast till att aktierna i bolaget blir värdelösa.

Även kurserna på vissa större utländska reglerade marknader eller handelsplatser inverkar på kurserna i Sverige, bl.a. därför att flera svenska aktiebolag är noterade även på utländska marknadsplatser och prisutjämnningar sker mellan marknadsplatserna. Kursen på aktier i bolag som tillhör samma branschsektor påverkas ofta av förändringar i kursen hos andra bolag inom samma sektor. Denna påverkan kan även gälla för bolag i olika länder.

Aktörerna på marknaden har olika behov av att investera kontanter (likvida medel) eller att få fram likvida medel. Dessutom har de ofta olika mening om hur kursen borde utvecklas. Dessa förhållanden, som även innefattar hur bolaget värderas, bidrar till att det finns såväl köpare som säljare. Är investerarna däremot samstämmiga i sina uppfattningar om kursutvecklingen så vill de antingen köpa och då uppstår ett köptryck från många köpare, eller så vill de sälja och då uppstår ett säljtryck från många säljare. Vid köptryck stiger kursen och vid säljtryck faller den.

En akties omsättning, d.v.s. hur mycket som köps och säljs av en viss aktie, påverkar i sin tur aktiekursen. Vid hög omsättning minskar skillnaden, även kallad spread, mellan den kurs som köparna är beredda att betala (köpkursen) och den kurs som säljarna begär (säljkursen). En aktie med hög omsättning, där stora belopp kan omsättas utan större inverkan på kursen, har en god likviditet och är därför lätt att köpa respektive att sälja. Bolagen på de reglerade marknadernas listor har ofta en högre likviditet. Olika aktier kan under dagen eller under längre perioder uppvisa olika rörlighet (volatilitet) i kurserna dvs upp- och nedgångar samt storlek på kursförändringarna.

De kurser som aktierna har handlats till (betalkurser), såsom högst/lägst/ senast betalt under dagen samt sist noterade köp/säljkurser samt uppgifter om handlad volym i kronor publiceras bl.a. i de flesta större dagstidningarna och på olika internetsidor som upprättas av marknadsplatser, värdepappersföretag och medieföretag.

Hur aktuella dessa kursuppgifter är kan variera beroende på sättet de publiceras på.

3.2.3 Olika aktieserier

Aktier i ett bolag kan finnas i olika serier, vanligen A- och B-aktier med olika rösträtt. A-aktier ger normalt en röst medan B-aktier ger en begränsad rösträtt, oftast en tiondels röst. Skillnaderna i röststyrka beror bl.a. på att man vid ägarspridning vill värna om grundarnas eller ägarnas inflytande över bolaget genom att ge dem en starkare rösträtt. Nya aktier som ges ut får då ett lägre röstvärde än den ursprungliga A-serien och betecknas med B, C eller D etc.

3.2.4 Marknadsintroduktion, privatisering och uppköp

Marknadsintroduktion (eng. *Initial Public Offering, IPO*) innebär att aktier i ett bolag introduceras på aktiemarknaden, d.v.s. upptas till handel på en reglerad marknad eller en annan handelsplats. Allmänheten erbjuds då att teckna (köpa) aktier i bolaget. Oftast rör det sig om ett befintligt bolag, som inte tidigare handlats på en reglerad marknad eller annan handelsplats, där ägarna beslutat att vidga ägarkretsen och underlätta handeln i bolagets aktier.

Om ett statligt ägt bolag introduceras på marknaden kallas detta för privatisering.

Uppköp går i regel till så att någon eller några investerare erbjuder aktieägarna i ett bolag att sälja sina aktier på vissa villkor. Om uppköparen får in 90 % eller mer av antalet aktier i det uppköpta bolaget, kan uppköparen begära tvångsinlösen av kvarstående aktier från de ägare som ej accepterat uppköpererbjudandet. Vid tvångsinlösen efter ett uppköpererbjudande ska lösenbeloppet motsvara det erbjudna vederlaget i uppköpererbjudandet, om inte särskilda skäl motiverar något annat.

3.2.5 Emissioner

Om ett aktiebolag vill utvidga sin verksamhet krävs ofta ytterligare aktiekapital. Detta skaffar bolaget genom att ge ut nya aktier genom nyemission. Oftast får de gamla ägarna teckningsrätter som ger företräde att teckna aktier i en nyemission. Antalet aktier som får tecknas sätts normalt i förhållande till hur många aktier ägaren tidigare hade. Tecknaren måste betala ett visst pris (emissionskurs), oftast lägre än marknadskursen, för de nyemitterade aktierna. Direkt efter det att teckningsrätterna - som normalt har ett visst marknadsvärde - avskilts från aktierna sjunker vanligen kursen på aktierna. Samtidigt ökar antalet aktier för de aktieägare som tecknat. De aktieägare som inte tecknar kan, under teckningstiden, som oftast pågår några veckor, sälja sina teckningsrätter på den marknadsplats där aktierna handlas. Efter teckningstiden förfaller teckningsrätterna och blir därmed obrukbara och värdelösa.

Aktiebolag kan även genomföra en s.k. *riktad nyemission*, vilket genomförs som en nyemission men enbart riktad till en viss krets investerare. Aktiebolag kan även genom s.k. *apportemission* ge ut nya aktier för att förvärva andra bolag, affärsrörelser eller tillgångar i annan form än pengar. Såväl vid riktad nyemission som vid apportemission sker utspädning av befintliga aktieägares andel av antalet röster och aktiekapital i bolaget, men antalet innehavda aktier och marknadsvärdet på det investerade kapitalet påverkas normalt inte.

Om tillgångarna eller de reserverade medlen i ett aktiebolag har ökat mycket i värde, kan bolaget föra över en del av värdet till sitt aktiekapital genom en s.k. fondemission. Vid fondemission tas det hänsyn till antalet aktier som varje aktieägare redan har. Antalet nya aktier som tillkommer genom fondemissionen sätts i förhållande till hur många aktier ägaren tidigare hade. Genom fondemissionen får aktieägaren fler aktier, men ägarens andel av bolagets ökade aktiekapital förblir oförändrad. Kursen på aktierna sänks vid en fondemission, men genom ökningen av antalet aktier bibehåller aktieägaren ett oförändrat marknadsvärde på sitt investerade kapital. Ett annat sätt att genomföra fondemission är att bolaget skriver upp kvotvärdet på aktierna. Aktieägaren har efter uppskrivning ett oförändrat antal aktier och marknadsvärde på sitt placerade kapital.

3.2.6 Kvotvärde, split och sammanläggning av aktier

En akties kvotvärde är den andel som varje aktie representerar av bolagets aktiekapital. En akties kvotvärde erhålls genom att dividera aktiekapitalet med det totala antalet aktier. Ibland vill bolagen ändra kvotvärdet, t.ex. därför att kursen, har stigit kraftigt. Genom att dela upp varje aktie på två eller flera aktier genom en s.k. split, minskas kvotvärdet och samtidigt sänks kursen på aktierna. Aktieägaren har dock kvar sitt kapital oförändrat efter en split, men detta är fördelat på fler aktier som har ett lägre kvotvärde och en lägre kurs per aktie.

Omvänt kan en sammanläggning av aktier, s.k. *omvänd split*, göras om kursen sjunkit kraftigt. Då slås två eller flera aktier samman till en aktie. Aktieägaren har dock efter en sammanläggning av aktier samma kapital kvar, men detta är fördelat på färre aktier som har ett högre kvotvärde och en högre kurs per aktie.

3.2.7 Special Purpose Acquisition Companies (SPAC-bolag)

Special Purpose Acquisition Companies (SPAC-bolag) är skalbolag som noteras på en handelsplats med intentionen att i framtiden förvärva en inkomstdrivande affärsverksamhet, t.ex. ett annat bolag. Bakom SPAC-bolagen står ofta personer med gedigen erfarenhet och kunskap om den ekonomiska sektorn. Det är expertisen hos denna bolagsledning som ska locka till sig investerare att investera kapital i SPAC-bolaget för att möjliggöra för bolagsledningen att i framtiden genomföra bolagsförvärv som kan generera inkomster. Den som investerar kapital i ett tomt SPAC-bolag gör det således utan vetskap om vad det är för typ av verksamhet som SPAC-bolaget kommer att bedriva i framtiden.

Information om SEB och dess värdepapperstjänster, forts.

3.3 Indexobligationer/Aktieindexobligationer

Indexobligationer/aktieindexobligationer är obligationer där avkastningen istället för ränta är beroende av t.ex. ett aktieindex.

Utvecklas indexet positivt följer avkastningen med. Vid en negativ indexutveckling kan avkastningen utebli. Indexobligationer benämns ofta också som kapitalskyddade produkter. Med detta begrepp avses att, oavsett om produkten ger avkastning eller inte, så återbetalas det nominella beloppet, vanligtvis investeringsbeloppet, minskat med eventuellt erlagd överkurs, på inlösendagen. Indexobligationer har på så sätt en begränsad förlustrisk jämfört med t.ex. aktier och fondandelar. Risken med en investering i en aktieindexobligation kan, förutom eventuellt betald överkurs och kostnader, definieras som den alternativa avkastningen, d.v.s. den avkastning som investeraren skulle ha fått på det investerade beloppet om denne investerade kapitalet någon annanstans. Observera dock att kapitalskyddet inte gäller om emittenten försätts i konkurs eller blir föremål för företagsrekonstruktion med offentligt akord (nedsättning av fordringsbeloppet). Indexobligationer kan ha olika benämningar som aktieindexobligationer, SPAX, aktieobligationer, kreditkorgsobligationer, räntekorgsobligationer, valutakorgsobligationer o.s.v. beroende på vilket underliggande tillgångsslag som bestämmer obligationens avkastning.

3.4 Depåbevis

Svenskt depåbevis är ett bevis om rätt till utländska aktier, som utgivaren av beviset förvarar/innehåller för innehavarens räkning. Depåbevis handlas precis som aktier på en reglerad marknad eller handelsplats och prisutvecklingen följer normalt prisutvecklingen på den utländska marknadsplats där aktien handlas. Utöver de generella risker som finns vid handel med aktier eller andra typer av andelsrätter bör eventuell valutakursrisk beaktas.

3.5 Konvertibler

Konvertibler (konverteringslån eller konvertibler) är räntebärande värdepapper (lån till utgivaren/emittenten av konvertibeln) som inom en viss tidsperiod kan bytas ut mot aktier. Avkastningen på konvertiblerna, dvs kupongräntan, är vanligen högre än utdelningen på utbytesaktierna. Konvertibelkursen uttrycks i procent av det nominella värdet på konvertibeln.

3.6 Omvända konvertibler

Omvända konvertibler är ett mellanting mellan en ränte- och en aktieinvestering. Den omvända konvertibeln är knuten till en eller flera underliggande aktier eller index. Denna investering ger en ränta, d.v.s. en fast, garanterad avkastning. Om de underliggande aktierna eller indexen utvecklas positivt återbetalas det investerade beloppet plus den fasta avkastningen. Om de underliggande aktierna eller indexen däremot skulle falla, finns det en risk att innehavaren i stället för det placerade beloppet, utöver en på förhand fastställd avkastning kan få en eller flera aktier som ingår i den omvända konvertibeln eller motsvarande kontantlikvid.

3.7 Aktieoptioner och aktieindexoptioner

Aktieoptioner finns av olika slag. Förvärvade köpoptioner (eng. *call options*) ger innehavaren rätt att inom en viss tidsperiod köpa redan utgivna aktier till ett på förhand bestämt pris. Säljoptioner (eng. *put options*) ger omvänt innehavaren rätt att inom en viss tidsperiod sälja aktier till ett på förhand bestämt pris. Mot varje förvärvat option svarar en utfärdad option. Risken för den som förvärvat en option är, att den minskar i värde eller förfaller värdelös på slutdagen om inte riskbegränsande åtgärder vidtas. I det senare fallet är den premie som betalas för optionen vid förvärvet helt förbrukad. Utfärdaren av en option löper en risk som, i vissa fall, kan vara obegränsat stor, om inte riskbegränsande åtgärder vidtas. Kursen på optioner påverkas av kursen på motsvarande underliggande aktier eller index, men oftast med större kursvägningar och prispåverkan än dessa.

Den mest omfattande handeln i aktieoptioner sker på de reglerade marknaderna. Där förekommer även handel med aktieindexoptioner. Dessa indexoptioner ger vinst eller förlust direkt i kontanter (kontantavräkning) utifrån utvecklingen av ett underliggande index. Se även avsnitt 5 om derivat.

3.8 Aktieterminer och aktieindexterminer

En termin innebär att parterna ingår ett ömsesidigt bindande avtal med varandra om köp respektive försäljning av en underliggande tillgång till ett på förhand avtalat pris och med leverans eller annan verkställighet, t.ex. kontantavräkning, av avtalet vid en i avtalet angiven tidpunkt (stängningsdagen). Någon premie betalas inte eftersom parterna har motsvarande skyldigheter enligt avtalet.

Det finns två huvudsakliga typer av terminer och de kallas för *futures* och *forwards*. Skillnaden mellan en future och en forward består i hur avräkningen går till, det vill säga när man som part i ett kontrakt får betalt eller betalar beroende på om positionen gett vinst eller förlust. För en future sker en daglig avräkning i form av löpande betalningar mellan köpare och säljare på basis av värdeförändringen dag för dag av underliggande tillgång.

För en forward sker avräkning först i anslutning till instrumentets slutdag. Se även avsnitt 5 om derivat.

3.9 Warranter

Handel förekommer också med vissa köp- och säljoptioner med längre löptider, i Sverige vanligen kallade warranter. Warranter kan utnyttjas för att köpa eller sälja underliggande aktier eller i andra fall ge kontanter om kursen på underliggande aktie utvecklas på rätt sätt i förhållande till warrantens lösenpris. Teckningsoptioner (eng. *subscription warrants*) avseende aktier kan inom en viss tidsperiod utnyttjas för teckning av motsvarande nyttjbara aktier. Se även avsnitt 5 om derivat.

3.10 Hävstångscertifikat

Hävstångscertifikat, som ofta kallas enbart certifikat eller i vissa fall bevis, är ofta en kombination av exempelvis en köp- och en säljoption och är beroende av en underliggande tillgång, t.ex. en aktie, ett index eller en råvara. Ett certifikat har inget nominellt belopp. Hävstångscertifikat ska inte förväxlas med t.ex. företagscertifikat, vilket är ett slags skuldebrev som kan ges ut av företag i samband med att företaget lånar upp pengar på kapitalmarknaden.

En utmärkande egenskap för hävstångscertifikat är att relativt små kursförändringar i underliggande tillgång kan medföra avsevärda förändringar i värdet på innehavarens investering. Dessa förändringar i värdet kan vara till investerarens fördel, men de kan också vara till investerarens nackdel. Innehavare bör vara särskilt uppmärksamma på att hävstångscertifikat kan falla i värde och även förfalla helt utan värde. Hela eller delar av det investerade beloppet kan då förloras. Motsvarande resonemang kan i många fall gälla även för optioner och warranter. Se även avsnitt 5 om derivat.

3.11 Kryptotillgångar och finansiella instrument kryptotillgångar som underliggande instrument

Kryptotillgångar (eller kryptovalutor) saknar en allmänt accepterad definition. Enkelt sett kan de dock beskrivas som en digital tillgång som kan överföras och lagras elektroniskt med hjälp av teknik för distribuerad liggare (t.ex. blockchain) eller liknande teknik. Kryptotillgångar kan variera väldigt mycket i pris. Det är möjligt att förvärva och själv äga kryptotillgångar och på så sätt direkt dra nytta, eller lida, av tillgångarnas upp- respektive nedgångar. Ofta väljer dock investerare i stället att förvärva finansiella instrument med kryptotillgången som underliggande tillgång.

Oavsett på vilket sätt investeraren exponerar sig mot kryptotillgången, är investeringen riskfylld av flera anledningar. Bland annat finns risker kopplade till genomlysningen av kryptotillgången, dess volatilitet och värdering samt bristande konsumentskydd. Detta innebär att instrument som har kryptovaluta som underliggande tillgång ska handlas med stor försiktighet. Dessa instrument, främst certifikat och s.k. trackercertifikat, är komplexa i sig och får ytterligare en dimension av komplexitet när den underliggande tillgången i sig är svårvärderad och svår att förstå. Se även avsnitt 5 om derivat.

4. Ränterelaterade instrument

Ett räntebärande finansiellt instrument är en fordringsrätt på utgivaren (emittenten) av ett lån. Avkastning lämnas vanligtvis i form av ränta. Det finns olika former av räntebärande instrument beroende på vilken emittent som gett ut instrumentet, den säkerhet som emittenten kan ha ställt för lånet, löptiden fram till återbetalningsdagen och formen för utbetalning av räntan. En vanlig typ av räntebärande finansiellt instrument är obligationer. Obligationer kan t.ex. utfärdas av bolag (företagsobligationer), en stat (statsobligationer) eller en kommun (kommunobligationer), i stället för annan typ av skuldfinansiering. Obligationer är löpande skuldebrev som intygar att innehavaren har lånat ut pengar till den som har utfärdat obligationen. Det finns olika typer av obligationer och det är viktigt att du som investerare förstår vilken typ av obligation du kommer att investera i och vilka risker investeringen innebär. Se nedan om olika typer av räntebärande instrument och risker.

Risken i ett räntebärande instrument utgörs dels av den kursförändring (kursrisk) som kan uppkomma under löptiden på grund av att marknadsrätorna förändras, dels av att emittenten kanske inte klarar att göra räntebetalningar eller återbetala lånet (kreditrisk). Lån för vilka fullgod säkerhet för återbetalningen har ställts är typiskt sett mindre riskfyllda än lån utan säkerhet. Generellt anses risken för förlust på räntebärande instrument vara lägre än för aktier.

Ett räntebärande instrument utgivet av en emittent med hög kreditvärdighet kan således vara ett bra alternativ för den som vill minimera risken att sparkapitalet minskar i värde och kan vara ett föredra vid ett kortsiktigt sparande. Även vid långsiktigt sparande där kapitalet inte skall äventyras, t.ex. för pensionsåtaganden, är inslag av räntebärande placeringar mycket vanliga. Nackdelen med en räntebärande placering är att den i regel ger en låg värdestegring. Exempel på räntebärande placeringar är sparkonton, privatobligationer och räntefonder.

Information om SEB och dess värdepapperstjänster, forts.

Kurserna fastställs löpande såväl på instrument med kort löptid (mindre än ett år) t.ex. statsskuldväxlar som på instrument med längre löptider t.ex. obligationer. Detta sker på penning- och obligationsmarknaden. Marknadsräntorna påverkas av analyser och bedömningar som Riksbanken och andra större institutionella marknadsaktörer gör av hur utvecklingen av ett antal ekonomiska faktorer som inflation, konjunktur, ränteutvecklingen i Sverige och i andra länder osv kommer att utvecklas på kort och lång sikt. Riksbanken vidtar även s.k. penningpolitiska operationer i syfte att styra utvecklingen av marknadsräntorna så att inflationen håller sig inom fastställda mål. De finansiella instrument som handlas på penning- och obligationsmarknaden (t.ex. statsoptioner, statsskuldväxlar och bostadsobligationer) handlas ofta i mycket stora poster (mångmiljonbelopp).

En form av räntebärande instrument är s.k. diskonteringspapper där instrumentet säljs med rabatt (diskonteringspapper). Vid försäljningen beräknas priset på instrumentet genom att diskontera lånebeloppet inklusive beräknad ränta till nuvärde. Nuvärdet eller kursen är lägre än det belopp som erhålls vid återbetalningen (nominella beloppet). Bankcertifikat och statsskuldväxlar är exempel på diskonteringspapper, liksom obligationer med s.k. nollkupongskonstruktion.

Risken i ett räntebärande instrument utgörs dels av den kursförändring (kursrisk) som kan uppkomma under löptiden på grund av att marknadsräntorna förändras, dels att emittenten kanske inte klarar att återbetala lånet (kreditrisk). Lån för vilka fullgod säkerhet för återbetalningen har ställts är därvid typiskt sett mindre riskfyllda än lån utan säkerhet. Rent allmänt kan dock sägas att risken för förlust på räntebärande instrument kan anses som lägre än för aktier.

Det förekommer även ränteinstrument och andra sparformer där räntan är skyddad mot inflation och investeringen därför ger en fast, real ränta.

Om marknadsräntorna går upp kommer kursen på tidigare utgivna räntebärande finansiella instrument att falla om de har fast ränta, eftersom nya lån ges ut med en räntesats som följer aktuell marknadsränta och därmed ger högre ränta än vad det utgivna instrumentet ger. Omvänt stiger kursen på utgivna instrument när marknadsräntan går ned.

Lån utgivna av stater och kommuner anses vara riskfria vad gäller återbetalningen, vilket således gäller för stats- och kommunobligationer. Andra emittenter än stater och kommuner kan ibland, vid utgivning av obligationer, ställa säkerhet i form av andra finansiella instrument eller annan tillgång (sak- eller realsäkerhet).

Det finns även andra räntebärande instrument som innebär en högre risk än obligationer om emittenten skulle få svårigheter att återbetala lånet, t.ex. förlagsbevis, eftersom de lånen återbetalas först efter det alla andra fordringsägare fått betalt. Villkorade konvertibla obligationer (*contingent convertibles*), s.k. cocos, är en annan typ av komplex produkt med risker som kan vara mycket svåra att förstå. I grunden är de obligationer som under vissa förutbestämda händelser kan skrivas ned, det vill säga förlora hela eller delar av sitt värde, eller omvandlas till aktier.

En form av ränterelaterade instrument är säkerställda obligationer. Dessa är förenade med en särskild förmånsrätt enligt speciell lagstiftning. Regelverket kring säkerställda obligationer syftar till att en investerare ska få full betalning enligt avtalad tidplan även om obligationens utgivare skulle gå i konkurs, förutsatt att den tillgång som säkerställer obligationen är tillräckligt mycket värd.

5. Derivatinstrument

Derivatinstrument är ett finansiellt instrument vars värde är beroende på en annan underliggande tillgång. Derivatinstrument kan t.ex. vara optioner, terminer, warranter, swappar, contracts for difference (CFD). Det förekommer olika slag av underliggande tillgång, t.ex. aktier, obligationer, råvaror och valutor. Derivatinstrument kan t.ex. användas för att skapa ett skydd mot en önskad prisutveckling på den underliggande tillgången eller för att uppnå vinst eller avkastning med en mindre kapitalinsats än vad som krävs för att göra en motsvarande affär direkt i den underliggande tillgången.

Kursen i ett derivatinstrument är beroende av kursen i den underliggande tillgången. En särskild omständighet är att prisutvecklingen på derivatinstrumentet oftast är kraftigare än prisutvecklingen på den underliggande tillgången. Prisgenomslaget kallas hävstångseffekt och kan leda till större vinst på insatt kapital än om investeringen hade gjorts direkt i den underliggande tillgången. Dock kan hävstångseffekten lika väl medföra större förlust på derivatinstrumenten jämfört med värdeförändringen på den underliggande tillgången, om prisutvecklingen på den underliggande tillgången blir annorlunda än den förväntade. Hävstångseffekten, d.v.s. derivatinstrumentets förhöjda prisförändring jämfört med prisförändringen i den underliggande tillgången, varierar beroende på derivatinstrumentets konstruktion och användningssätt.

Stora krav ställs därför på bevakningen av prisutvecklingen på derivatinstrumentet och på den underliggande tillgången. Investeraren bör i eget intresse vara beredd agera snabbt, ofta under dagen, om investeringen i derivatinstrument skulle komma att utvecklas i ofördelaktig riktning. Det är också viktigt att i sin riskbedömning beakta att möjligheten att avveckla en position/ett innehav kan försvåras vid en negativ prisutveckling.

För ytterligare information om derivatinstrument, se Information om handel med optioner, terminer och andra derivatinstrument.

6. Blankning

Blankning innebär att den som lånat finansiella instrument, och samtidigt förbundit sig att vid en senare tidpunkt till långivaren återlämna instrument av samma slag, säljer de lånade instrumenten. Vid försäljningen räknar låntagaren med att vid tidpunkten för återlämnandet kunna anskaffa instrumenten på marknaden till ett lägre pris än det till vilka de lånade instrumenten såldes. Skulle priset i stället ha gått upp, uppstår en förlust, vilken vid en kraftig prishöjning kan bli avsevärd.

Till skillnad från vissa delar av världen är det inom EU i princip otillåtet med s.k. naken blankning. Naken blankning innebär att säljaren vid tidpunkten för blankningen inte har lånat värdepappret eller försäkrat sig om att det kan lånas.

7. Belåning

Det går att belåna finansiella instrument. För att göra det krävs dock en godkänd kreditbedömning och ett kreditavtal. Detta innebär att låntagaren lånar pengar med de finansiella instrumenten som säkerhet (pant). Med de lånade pengarna kan låntagaren investera mer pengar i finansiella instrument än vad denne hade haft möjlighet till utan lånet.

Om du investerar lånade pengar i finansiella instrument innebär detta, utöver möjligheten till högre avkastning, även att du utsätter sig för högre risk. Denna utökade risk fungerar på liknande sätt som vid handel med finansiella instrument med inbyggd hävstång (se exempelvis avsnitt 2.10 om hävstångscertifikat).

Om du har finansierat en investering med lånade pengar och investeringen därefter sjunker kraftigt i värde, kan detta få som konsekvens att långivaren på egen hand säljer de värdepapper som du pantsatt som säkerhet för lånet och du kan även behöva skjuta till ytterligare likvida medel för att läka säkerhetsbristen.

Du som kund måste vara införstådd med bl.a. följande:

- att placeringar eller andra positioner i finansiella instrument sker på Din egen risk
- att Du som kund själv noga måste sätta Dig in i SEB:s allmänna villkor för handel med finansiella instrument och i förekommande fall information i prospekt samt övrig information om aktuellt finansiellt instrument, dess egenskaper och risker
- att vid handel med finansiella instrument det är viktigt att kontrollera all rapportering avseende Dina transaktioner och innehav samt omgående reklamera eventuella fel
- att det är viktigt att fortlöpande bevaka värdeförändringar på innehav och positioner i finansiella instrument
- att Du som kund själv måste initiera de åtgärder som erfordras för att minska risken för förluster
- att dina rättigheter som kund avseende utländska finansiella instrument eller medel kan variera beroende på vilken jurisdiktion som dessa finansiella instrument eller medel omfattas av
- att utöver vad som i förekommande fall överenskommit mellan SEB och dig som kund kan en depåförande tredjepart ha säkerhet i eller kvittningsrätt avseende dina värdepapper eller medel.

Ytterligare allmän information om olika typer av finansiella instrument och handel med finansiella instrument jämte förslag till ytterligare litteratur på området återfinns också t.ex. på Konsumenternas bank- och finansbyrås hemsida, www.konsumenternasbankbyran.se, och på SwedSecs hemsida, www.swedsec.se.

Information om enskilda finansiella instrument och dess emittenter finns i utgivna prospekt, som lättast kan hittas på www.seb.se.

Information om handel med optioner, terminer och andra derivatinstrument

1. Allmänt om handel och risker med derivatinstrument

Handel med derivatinstrument är förknippad med särskilda risker, vilka närmare kommer att beskrivas i denna information. Kunden svarar själv för riskerna och måste därför själv via anlitat värdepappersföretag - eller genom sitt kapitalförvaltande ombud - ta del av och därmed skaffa sig kännedom om de villkor, i form av allmänna villkor, faktablad, prospekt eller liknande, som gäller för handel med sådana instrument och om instrumentens egenskaper samt de risker som är förknippade därmed. Kunden måste också fortlöpande bevaka sina placeringar (positioner) i sådana instrument. Information för bevakning (kursuppgifter m.m.) kan fås t.ex. via handelsplatsernas hemsidor, i dagstidningar och andra media samt från kundens värdepappersföretag. Kunden bör vidare i eget intresse vara beredd att snabbt vidta åtgärder, om detta skulle visa sig påkallat, exempelvis genom att ställa ytterligare säkerhet eller att avsluta sina placeringar i derivatkontrakt (kvitta ut eller stänga sina positioner).

Det finns både standardiserade och icke-standardiserade derivatkontrakt. Handeln med standardiserade derivat sker vid en handelsplats, som också är den som bestämmer vilka villkor som ska gälla för de standardiserade derivatkontrakten. I handelsplatsens produktbeskrivningar finns information som närmare beskriver villkoren för sådana derivat, innefattande t.ex. de underliggande tillgångarna, löptiden och lösenpriset. Icke-standardiserade derivat kan handlas vid en handelsplats eller mellan två parter (eng. *Over the counter, OTC*), d.v.s. direkt mellan köpare och säljare.

2. Användningen av derivatinstrument

Derivatinstrument är en form av avtal (kontrakt) där själva avtalet är föremål för handel på kapitalmarknaden. Derivatinstrumentet är knutet till en underliggande tillgång eller ett underliggande värde. Denna tillgång eller detta värde (i fortsättningen kallat enbart tillgång) kan utgöras av ett finansiellt instrument, någon annan tillgång med ekonomiskt värde, t.ex. valuta eller råvara, eller någon form av värdemätare, t.ex. ett index. Derivatinstrument kan användas för att skapa ett skydd mot en oönskad prisutveckling på den underliggande tillgången. De kan också användas för att uppnå vinst eller avkastning med en mindre kapitalinsats än vad som krävs för att göra en motsvarande affär direkt i den underliggande tillgången. Derivatinstrument kan också användas för andra syften. Användningen av derivatinstrument bygger på en viss förväntning om hur priset på den underliggande tillgången kommer att utvecklas under en viss tidsperiod. Innan handel påbörjas med derivatinstrument är det således viktigt att kunden för sig själv klargör syftet därmed och vilken prisutveckling på underliggande tillgång som kan förväntas samt grundat på detta väljer rätt derivatinstrument eller kombination av sådana instrument.

3. Olika slag av derivatinstrument

Huvudtyperna av derivatinstrument är optioner, terminer och swapavtal.

En option är ett avtal som innebär att den ena parten (utfärdaren av ett optionskontrakt) åtar sig att köpa eller sälja den underliggande tillgången av eller till den andra parten (innehavaren av kontraktet) till ett på förhand bestämt pris (lösenpriset). Optioner finns av olika slag. Köpoptioner (eng. *call options*) ger innehavaren rätt att inom en viss tidsperiod köpa den underliggande tillgången, t.ex. redan utgivna aktier, till ett på förhand bestämt pris. Säljoptioner (eng. *put options*) ger omvänt innehavaren rätt att inom en viss tidsperiod sälja de underliggande tillgångarna till ett på förhand bestämt pris. Mot varje förvärd option svarar en utfärdad option. Avtalet kan, beroende på slag av option, antingen utnyttjas när som helst under löptiden (amerikansk option) eller endast på slutdagen (europeisk option). Innehavaren betalar en ersättning (premie) till utfärdaren och får en rätt att utnyttja kontraktet men har ingen skyldighet att göra det. Utfärdaren är däremot skyldig att infria kontraktet om innehavaren begär det (löser optionen). Avgörande för optionens värdeutveckling är normalt värdeutvecklingen på den underliggande tillgången.

Risken för den som förvärvar en option är, att optionen minskar i värde eller förfaller värdelös på slutdagen, om inte riskbegränsande åtgärder vidtas. Om optionen förfaller värdelös är den premie som betalades för optionen vid förvärvet helt förbrukad. Utfärdaren av en option löper en risk som i vissa fall, kan vara obegränsat stor, om inte riskbegränsande åtgärder vidtas. Kursen på optioner påverkas av kursen på motsvarande underliggande tillgång i samma eller motsatt riktning, men oftast med större kurssvängningar och prispåverkan än dessa.

Exempel på olika typer av optioner är aktieoptioner, aktieindexoptioner, ränteoptioner och valutaoptioner. Den mest omfattande handeln i aktieoptioner sker på handelsplatser. Där förekommer även handel med aktieindexoptioner. Dessa indexoptioner ger vinst eller förlust direkt i kontanter (kontantavräkning) utifrån utvecklingen av ett underliggande index.

En termin eller forward innebär att parterna ingår ett ömsesidigt bindande avtal med varandra om köp respektive försäljning av en underliggande tillgång till ett på förhand avtalat pris och med leverans eller annan verkställighet, t.ex. kontantavräkning, av avtalet vid en i avtalet angiven tidpunkt (stängningsdagen). Någon premie betalas inte eftersom båda parter har motsvarande skyldigheter enligt avtalet.

Det finns två huvudsakliga typer av terminer: futures och forwards. Skillnaden mellan en future och en forward består i hur avräkningen går till, det vill säga när man som part i ett kontrakt får betalt eller betalar beroende på om positionen gett vinst eller förlust. För en future sker en daglig avräkning i form av löpande betalningar mellan köpare och säljare på basis av värdeförändringen dag för dag av underliggande tillgång. För en forward sker avräkning först i anslutning till instrumentets slutdag.

Exempel på olika typer av terminer är aktieterminer, aktieindexterminer, råvarutermener och valutatermener.

Ett swapavtal innebär att parterna kommer överens om att löpande erlagga betalningar till varandra, exempelvis beräknade på fast respektive rörlig ränta (ränteswap), eller att vid en viss tidpunkt utbyta (på engelska: *to swap*) någon form av egendom med varandra, t.ex. olika slag av valutor (valutaswap), aktier (aktieswap) eller råvaror (råvaruswap).

Handel förekommer också med vissa köp- och säljoptioner med längre löptider, i Sverige vanligen kallade warranter. Warranter skiljer sig även från optioner och terminer på så sätt att de är utgivna av en emittent, vanligen en bank eller ett värdepappersbolag, och handlas på handelsplatser. Warranter kan utnyttjas för att köpa eller sälja underliggande tillgång, men i praktiken används de för att ta del av warrantens värdeutveckling utan att den underliggande tillgången köps eller säljs. Warranter ska inte blandas ihop med teckningsoptioner – som på engelska kallas *subscription warrants*. Teckningsoptioner kan inom en viss tidsperiod utnyttjas för teckning av motsvarande nyutgivna värdepapper.

Ett certifikat (vilket också kan kallas bevis) är ett värdepapper som är upptaget till handel på en handelsplats och vars värde, liksom andra derivatinstrument, följer värdet av en underliggande tillgång. De är vanligtvis strukturerade så att de består av dels en obligationsdel, dels en derivatdel, vilka ger en exponering mot den underliggande tillgången. Den underliggande tillgången kan bland annat vara en enskild aktie, råvara, ränta, valuta, index eller en korg av traditionella tillgångar.

Certifikat kan vara strukturerade så att det finns begränsningar avseende hur stor avkastning de kan ge eller hur mycket de kan falla i värde. De kan även struktureras så att certifikaten ger avkastning i en marknad utan stora kurssvängningar.

Certifikat har ibland ett s.k. kursfallsskydd som gör att den underliggande tillgången kan sjunka i värde innan förlust uppstår.

Något som särskiljer certifikat från vissa andra typer av värdepapper är att den underliggande tillgången kan vara en mer alternativ tillgång, vilken annars kan vara svår att investera i eller exponera sig emot genom andra slags finansiella instrument. Sådana alternativa tillgångar kan t.ex. vara kryptotillgångar och speciella index som saknar direkt finansiell koppling (ex. ESG-index).

I vissa certifikat, s.k. hävstångcertifikat eller bull- & bear-certifikat, finns en konstant, daglig hävstång inbyggd. Hävstången kan variera i storlek mellan olika hävstångcertifikat och den kan ibland vara mycket hög. I vissa hävstångcertifikat kan hävstången uppgå till en faktor om 20, vilket innebär att en prisförändring i den underliggande tillgången medför en 20 gånger så kraftig prisförändring i hävstångcertifikatet. Du som kund bör vara uppmärksam på att spreaden, d.v.s. skillnaden mellan köp- och säljkursen, för hävstångcertifikat kan vara stor.

I hävstångcertifikat brukar det finnas derivatinslag, där certifikatet kan vara strukturerat så att det har inslag av t.ex. en swap, en termin och/eller en köp- eller säljoption. Utvecklingen på hävstångcertifikatet brukar också vara beroende av en underliggande tillgång, t.ex. en aktie, ett index eller en råvara.

Autocalls är en typ av instrument strukturerade för att ge möjlighet till en avkastning i en sidledes marknad (en marknad utan stora kurssvängningar) eller måttligt fallande marknad. Vanligtvis erbjuds Autocalls med ett villkorat kapitalskydd ner till en viss nivå, barriär. Detta skydd upphör om barriären underskrids. Risken för att en stor del av eller hela det nominella beloppet går förlorat kan därmed vara betydande vid en placering i en Autocall.

Trackers är en produkt som är upptagen till handel på en handelsplats och som följer värdeförändringen i en underliggande tillgångs prisrörelse. Den underliggande tillgången kan t.ex. vara en aktie, ett aktieindex, en råvara, en valuta eller en kombination av olika underliggande tillgångar. Trackers har vanligtvis inget fastställt slutdatum. Det kallas *open-ended*, och innebär att de löper tillsvidare eller fram till dess att emittenten eventuellt väljer att avnotera värdepappret. Trackers kan antingen generera möjlighet till avkastning i stigande marknad alternativt nedåtgående marknad.

Information om SEB och dess värdepapperstjänster, forts.

Ett kreditbevis (vilket också kan kallas räntebevis) är ett bevis som är kopplat till kreditrisken i t.ex. ett bolag, en korg av bolag eller ett kreditindex. Ett kreditbevis avkastning är beroende av kupongnivån, underliggande kreditrisk samt kredithändelser. En kredithändelse kan bl.a. vara drojsmål med betalningar eller att bolaget försätts i företagsrekonstruktion eller konkurs. Om kredithändelser sker minskas det belopp som betalas ut till innehavaren på kreditbevisets slutdag. Om tillräckligt många kredithändelser sker kan kreditbevisets nominella värde gå förlorat helt och hållet. Om ett kreditbevis har ett kursfallsskydd utgörs det av hur många kredithändelser som kan ske för underliggande kreditkorg innan förlust uppstår.

Derivatinstrumenten kan kombineras på visst sätt för att skapa, eller en exponering i syfte att uppnå ett visst ekonomiskt resultat i förhållande till den förväntade prisutvecklingen på den underliggande tillgången.

Vid handel i kombinerade produkter är det viktigt att sätta sig in i produktens olika beståndsdelar och hur dessa samverkar. I vissa fall kan beståndsdelarnas samverkan innebära en högre risk än varje beståndsdel för sig. En närmare beskrivning av en viss produkts olika beståndsdelar och på vilket sätt dessa samverkar kan fås från bl.a. utfärdande emittent eller värdepappersföretaget.

4. Karaktäristiska egenskaper hos derivatinstrument

Man kan beskriva handel med derivatinstrument som handel med eller förflyttning av risker. Den som exempelvis befarar en kursnedgång på marknaden kan köpa sälloptioner som ökar i värde om marknaden faller. För att minska eller slippa risken för kursnedgång betalar köparen en premie, d.v.s. vad optionen kostar.

Handel med derivat kräver särskild sakkunskap. För den som avser att handla med derivatinstrument är det därför viktigt att uppmärksamma följande karaktäristiska egenskaper hos sådana instrument. Konstruktionen av derivatinstrument gör att prisutvecklingen på den underliggande tillgången får genomslag i kursen eller priset på derivatinstrumentet. Detta prisgenomslag är ofta kraftigare i förhållande till insatsen (erlagd premie) än vad värdeförändringen är på den underliggande tillgången.

Prisgenomslaget kallas därför hävstångseffekt och kan leda till större förlust på derivatinstrumenten jämfört med värdeförändringen på den underliggande tillgången, om prisutvecklingen på den underliggande tillgången blir annorlunda än den förväntade. Hävstångseffekten kan också leda till större vinst på insatt kapital än om placeringen hade gjorts direkt i den underliggande tillgången. Hävstångseffekten varierar beroende på derivatinstrumentets konstruktion och användningssätt. Stora krav ställs därför på bevakningen av prisutvecklingen på derivatinstrumentet och på den underliggande tillgången. Du som investerar bör vara beredd att agera snabbt, ofta under dagen, om placeringen i derivatinstrument skulle komma att utvecklas negativt. Det är också viktigt att du i din riskbedömning beaktar att det kan vara svårare att avveckla en position/ett innehav vid en negativ prisutveckling. Exempel på finansiella instrument med hävstång är bevis/certifikat och warranten.

Den part som åtar sig en förpliktelse genom att utfärda en option eller ingå ett terminsavtal är från början tvungen att ställa säkerhet för sitt åtagande. I takt med att priset på den underliggande tillgången utvecklas uppåt eller nedåt och således värdet på derivatinstrumentet ökar eller minskar, skiftar också kravet på säkerhet. Ytterligare säkerhet i form av en tilläggssäkerhet kan därför komma att krävas. Hävstångseffekten gör sig således gällande även på säkerhetskravet, som kan förändras snabbt och kraftigt. Om inte du som kund ställer tillräcklig säkerhet, kan motparten eller värdepappersföretaget ha förbehållit sig rätten att, utan att ta kontakt med dig som kund, avsluta investeringen (stänga positionen) för att minimera skadan. Som kund bör du således noga följa prisutvecklingen även med avseende på säkerhetskravet för att undgå en ofrivillig stängning av positionen.

Löptiden för derivatinstrument kan variera från mycket kort tid upp till flera år. Vissa derivat är s.k. *open-ended* och löper utan någon fastställd slutdag. Prisförändringarna är ofta störst på instrument med kort löptid. Priset på t.ex. en innehavd option sjunker i allmänhet allt snabbare mot slutet av löptiden p.g.a. att det s.k. tidsvärdet avtar. Du som kund bör därför bevaka även löptiden på derivatinstrumenten noga.

Det bör tilläggas att derivat omfattas ofta av clearing hos centrala motparter, s.k. CCPer, som går in som motpart i varje derivatkontrakt.

Du som kund måste vara införstådd med bl.a. följande:

- att placeringar eller andra positioner i derivatinstrument sker på egen risk
- att Du som kund själv noga måste sätta Dig in i dels de villkor som gäller för handel med finansiella instrument, dels information i faktablad, prospekt och annan information om aktuellt derivatinstrument, dess egenskaper och risker
- att det vid handel med finansiella instrument är viktigt att kontrollera all rapportering avseende Dina transaktioner, innehav och positioner samt omgående reklamera eventuella fel
- att det är viktigt att fortlöpande bevaka värdeförändringar på innehav av och positioner i aktuella instrument och vara beredd att snabbt agera
- att Du som kund måste uppfylla säkerhetskrav inom avtalade ramar
- att Du som kund själv måste initiera de åtgärder som erfordras för att minska risken för förluster.

Om du har ingått avtal med SEB Private Banking om investeringsrådgivning, diskretionär portföljförvaltning eller rådgivande aktiehandel (Active trading) gäller särskild prislista

Våra produkter - förvar

	Pris inkl. moms
Enkla depån, Investeringsparkonto och Private Banking handla själv förvar	0 kr/år
Fondkonto	0 kr/år
IPS-konto (handel med fondandelar)	150 kr/år
IPS-konto (handel med värdepapper)	0 kr
Övriga depåer, t.ex. Notariatdepå:	
En ägare	400 kr/år (tas ut med 100 kr/kvartal)
Två ägare	600 kr/år
Tre eller fler ägare, till exempel aktiesparklubb	1 200 kr/år
Servicekonto/Vp-konto:	
Första kontot	0 kr/år
Andra kontot	50 kr/år
Tredje kontot (och däröver)	25 kr/konto och år*
Samägt konto	75 kr/konto och år*

* Kostnaden tas ut av Euroclear

Inlåningsränta Investeringsparkonto*

	Räntesats
ISK Kapitalkonto	0 %
ISK Avkastningskonto	0 %

* Ränta vid tecknande av avtalet. Information om aktuell ränta vid varje tidpunkt finns på seb.se

Courtage

Vid handel på Internetbanken och handel i app

	Depå/ISK ⁶ / IPS-depå ⁷		Servicekonto ⁸ / Vp-konto	
	Courtage, %	Courtage, min	Courtage, %	Courtage, min
Svenska aktier, emissionsrätter och teckningsoptioner ¹⁺⁹	0,09 %	1 kr	-	-
Nordiska aktier ²⁺⁴⁺⁹	0,09 %	1 kr	-	-
Börshandlade fonder	0,09 %	1 kr	-	-
Börshandlade certifikat ⁹ och minicertifikat	0,09 %	1 kr	-	-
Kapitalskyddade placeringar t.ex. Aktieindexobligationer ⁵	0,09 %	1 kr	-	-
Certifikat ⁹ , bevis, konvertibler och övriga obligationer	0,09 %	1 kr	-	-

Vid handel på kontor/Telefonbank/Mäklarbordet

	Depå/ISK ⁶ / IPS-depå ⁷		Servicekonto ⁸ / Vp-konto	
	Courtage, %	Courtage, min	Courtage, %	Courtage, min
Svenska aktier, emissionsrätter och teckningsoptioner ¹	0,25 %	100 kr	0,35 %	200 kr
Nordiska aktier ²⁺⁴ (endast via Mäklarbordet)	0,25 %	100 kr	-	-
Börshandlade fonder ¹⁺²	0,25 %	100 kr	0,35 %	200 kr
Övriga utländska aktier, börshandlade fonder ³⁺⁴ (endast via Mäklarbordet)	0,50 %	350 kr	-	-
Börshandlade certifikat, warranter, minifutures och minicertifikat	0,25 %	100 kr	0,35 %	200 kr
Kapitalskyddade placeringar t.ex. Aktieindexobligationer ⁵	0,25 %	100 kr	0,35 %	200 kr
Certifikat, bevis, konvertibler och övriga obligationer	0,25 %	100 kr	0,35 %	200 kr
Premieobligationer ⁵	0,30 %	200 kr	0,30 %	200 kr

1 Handlas på en handelsplats i Stockholm.

2 Handlas på en handelsplats i Oslo, Köpenhamn eller Helsingfors.

3 Handlas på en handelsplats utanför Norden.

4 Kostnader för hantering av utländska värdepapper kan tillkomma.

5 Gäller för courtage vid köp och försäljning på andrahandsmarknaden. Vid nyteckning, se produktblad.

6 Handel på ett Investeringsparkonto, se förhandsinformation angående vilka instrument och marknader som är tillåtna.

7 Handel på en IPS depå, se seb.se angående vilka instrument och marknader som är tillåtna.

8 Handel via Internetbanken är inte möjlig. Orderläggning endast i svenska värdepapper och det tillkommer en administrationsavgift på 10 kr/affär. Om SEB inte är kontoförande institut blir lägsta courtaget 400 kr.

9 Vid handel på internetbanken/appen är courtaget på marknadsplatserna Spotlight 0,25% och Nordic Growth Market (NGM) 0,15%.

Derivat	Courtage vid köp och försäljning
Aktieoptioner:	
Belopp <50 000 kr	1,80 %
Belopp >50 000 kr	1,30 %
Lägsta courtage per affärsnota, köp	200 kr
Lägsta courtage per affärsnota, utfärdande	350 kr
Clearingavgift per optionskontrakt	0,75 % + 6 kr (min 7 kr, max 15 kr)
Indexoptioner:	
Belopp <50 000 kr	1,80 %
Belopp >50 000 kr	1,30 %
Lägsta courtage per affärsnota, köp	200 kr
Lägsta courtage per affärsnota, utfärdande	350 kr
Clearingavgift per optionskontrakt	3,75 kr

Vid lösen av svenska derivat handlade via Nasdaq OMX betalar du vanligt aktiecourtage enligt ovan. Vid lösen av danska, norska och finska derivat är avgiften 0,075 % (utöver aktiecourtage), för övriga utländska derivat skiljer sig avgifter åt mellan olika handelsplatser.

Aktieterminer:	
Av köpeskillingen	0,35 %
Clearingavgift av köpeskillingen	0,02 %
Indexterminer:	
Av köpeskillingen	0,20 %
Clearingavgift per kontrakt	3,50 kr

Externa fonder utanför SEB:s utbud	Courtage vid köp och försäljning			
	Kontor/Telefon		Internetbanken	
	Courtage,%	Courtage, min	Courtage,%	Curtag, min
Svenska fonder	0,35 %	500 kr	-	-
Utländska fonder	0,35 %	1 200 kr	-	-
Ej dagligt handlade utländska fonder	0,65 %	1 200 kr	-	-

Övriga kostnader	Pris inkl. moms
Fondkonto	
Flytt av fonder till SEB från annat institut	0 kr/fondbolag
Flytt av fonder från SEB till annat institut	500 kr/fondbolag
IPS-konto	
Flytt av innehav till SEB från annat institut	0 kr/flyttuppdrag
Flytt av innehav från SEB till annat institut	500 kr/flyttuppdrag
Depå	
Överföring till annat institut/fondbolag av fond som inte ingår i SEB:s ordinarie sortiment	500 kr/fond
Uttag ur depå (överföring till annat institut/fondbolag) av utländsk hedgefond	2000 kr/fond
Övrigt	
Konverteringsavgift	1500 kr
Settlingsavgift	2000 kr
Rösträtsregistrering vid utländsk bolagstämma	1250 kr
Övrigt arbete som överstiger standardförfrågningar eller utredning av uppdrag som SEB utfört korrekt och som är äldre än 6 månader	900 kr/timme

Strukturerade produkter

Strukturerade produkter är individuellt prissatta vad gäller avgifter för produkten, eventuell avgift vid förtida inlösen samt avgifter i underliggande tillgångar. Se produktens faktablad och prospekt för mer information.

Fonder

Fonder är individuellt prissatta vad gäller förvaltningsavgift samt eventuella insättningsavgifter, uttagsavgifter samt prestationsbaserade avgifter. Se fondens faktablad och informationsbroschyr/prospekt för mer information.

Ersättning från tredjepart

I de fall SEB erhåller ersättningar från tredjepart för distribution av fonder kommer SEB att behålla dessa som ersättning för de kvalitetshöjande tjänster som SEB tillhandahåller kunder. De kvalitetshöjande tjänsterna innefattar bl.a. sökbar Fondlista, Sparguide och löpande uppföljning av rådgivningen.